

Merja Annikki Oivo

Korkeissa koroissa korkeammalle

Naiskuva Lady Gagan lyriikoissa

Pro-gradu -tutkielma

Luokanopettajan koulutusohjelma

Kevät 2014

Korkeissa koroissa korkeammalle

Naiskuva Lady Gagan lyriikoissa

KKAS3013 /Pro Gradu

Merja Oivo

0276957

Kasvatustieteiden tiedekunta

Luokanopettajan koulutusohjelma

Ohjaaja Kyösti Kurtakko

Lapin yliopisto

Kevät 2014

Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta

Työn nimi: Korkeissa koroissa korkeammalle - Naiskuva Lady Gagan lyriikoissa

Tekijä: Merja Annikki Oivo

Koulutusohjelma/oppiaine: Luokanopettajan koulutusohjelma

Työn laji: Pro gradu -työ_x_ Laudaturtyö__ Lisensiaatintyö__

Sivumäärä: Varsinainen: 81, liitteinen: 87 (liitteitä 1)

Vuosi: Kevät 2014

Tiivistelmä: Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta

Aiheenani on naiskuva Lady Gagan lyriikoissa. Käsittelen aihetta näkökulmasta pop-musiikki kasvattajana. Tutkimukseni on kvalitatiivinen. Aineistoni on kvalitatiivista samoin kuin tulkintani siitä. Lähestymistapani on aineistolähtöinen. Tutkimusmetodinani käytän tyypittely - teemoittelu -tutkimusta.

Koen että populaarimusiikki on merkittävä kasvattajataho yhteiskunnassamme. Se vaikuttaa ihmisten arvoihin, asenteisiin ja ajatuksiin. Uskon pop-musiikin kappaleiden näin ollen olevan jossain määrin tulevaisuuden ajatusmallien edelläkävijöitä, ja että täten niistä voi päätellä jotain tulevaisuudesta. Halusin tutkimuksessani selvittää, millaista naiskuvaa Lady Gagan lyriikat edustavat, millaiselta tulevaisuuden yhteiskunnan naiskuva vaikuttaa Lady Gagan lyriikoiden naiskuvasta johdettuna ja miten nämä naiskuvat hänen lyriikoissaan ilmenevät. Tutkimukseni mukaan Lady Gagan lyriikat edustavat kuutta eri naiskuvaa sisältäen vahvan naisen, heikon naisen, rohkean naisen, vapaan naisen, rakastuneen naisen ja naisen seksuaalisena olentona. Nämä naiskuvat ilmenevät luoden yhdessä kuvan vahvasta naisesta, joka tuntee itsensä vahvuuksineen ja heikkouksineen. Tämä nainen tietää mihin pystyy ja mitä haluaa. Hän tekee töitä saavuttaakseen tavoitteensa eikä tyydy mihinkään vähempään kuin mitä tietää ansaitsevansa. Tulevaisuuden yhteiskunnan naiskuvan voisi Gagan lyriikoista johdettuna olettaa olevan tasa-arvoinen miesten kanssa, ehkä jopa miehiä korkeammalla.

Avainsanat: kasvatus, naiskuva, lyriikka, populaarimusiikki

Muita tietoja:

Suostun tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi_x_

Suostun tutkielman luovuttamiseen Lapin maakuntakirjastossa käytettäväksi_x_

(vain Lappia koskevat)

Sisällysluettelo

Johdanto	s. 1
<i>Tutkijapositio</i>	s. 6
<i>Tutkimuskysymykset</i>	s. 11
1. Naiskuva Lady Gagan lyriikoissa	s. 12
<i>1.1. Naiskuva</i>	s. 12
<i>1.2. Naiseus</i>	s. 13
<i>1.3. Nainen – ikuinen altavastaja?</i>	s. 18
<i>1.4. Feminismi</i>	s. 25
<i>1.5. Katsaus naiskuvan kehitykseen pop-musiikissa 1900- ja 2000-luvuilla</i>	s. 27
<i>1.6. Naiskuva nykypäivän pop-kulttuurissa</i>	s. 34
<i>1.7. Aiempia tutkimuksia</i>	s. 37
<i>1.8. Käsitteet</i>	s. 38
2. Tutkimuksen toteutus	s. 39
<i>2.1. Tutkimusaineiston esittely</i>	s. 39
<i>2.2. Tutkimusmenetelmät</i>	s. 40
<i>2.3. Tutkimustapa</i>	s. 41
<i>2.4. Analyysit</i>	s. 44
3. Tutkimustulokset	s. 46
<i>3.1. Vahva nainen</i>	s. 46
<i>3.2. Heikko nainen</i>	s. 51
<i>3.3. Rohkea nainen</i>	s. 56
<i>3.4. Vapaa nainen</i>	s. 60
<i>3.5. Rakastunut nainen</i>	s. 63
<i>3.6. Nainen seksuaalisena olentona</i>	s. 66
4. Yhteenveto ja tulkinta	s. 71

5. Pohdintaa	s. 73
Lähdeluettelo	s. 75
Kirjalliset lähteet	s. 75
Musiikkilähteet	s. 79
Liite 1/1: Lähdekappaleiden youtube –linkit	s. 82

Korkeissa koroissa korkeammalle

Naiskuva Lady Gagan lyriikoissa

Johdanto

Lady Gaga on yhdysvaltalainen pop -laulaja ja -lauluntekijä, viralliselta nimeltään Stefani Joanne Angelina Germanotta. Hän syntyi New Yorkissa 28.3.1986. (Phoenix 2010, 1.) Gaga on suunnattoman menestynyt artisti, joka kulkee omia polkujaan niin musiikillisesti kuin ulkoisella olemuksellaan ja yleisellä asenteellaankin. Hänen saavutuksensa musiikkimaailmassa ovat olleet hänen vielä tähän mennessä lyhyen musiikkiuransa aikana jo vaikuttavia. Niihin kuuluu muun muassa suunnaton levymyynti, Grammy-palkintoja, sekä se että Gaga on ensimmäinen artisti, jonka viisi ensimmäistä singleä ovat ylittäneet Bilboardin pop-listalla ykkössijalle. (Goodman 2010, 10).

Stefani oli musiikillinen nero jo lapsena. Opittuaan soittamaan pianoa 4-vuotiaana, hän sävelsi omia kappaleitaan 11-vuotiaana ja esiintyi jo 14-vuotiaana klubeilla. (Goodman 2010, 6.) Hänen vanhempansa olivat kohtalaisen varakkaita, ja he saivatkin kustannettua Stefanille hyvän koulutuksen. (Phoenix 2010, 6.) Neito kuitenkin päätti lopettaa opintonsa kesken NYU:n (New York University) Tisch School of the Artsin, jossa hän oppi muun muassa lavastesuunnittelua, näytelmien käsikirjoittamista, näyttelemistä, tanssimista, laulamista, modernia taidetta ja taidekirjallisuutta, sillä hän halusi muuttaa pois vanhempiensa luota ja löytää oman tiensä musiikkibisneksessä. (Phoenix 2010, 22-23 ja 27). Lahjakas ja päättäväinen nuori nainen ei epäillyt

omia taitojaan eikä sitä, mitä elämältään halusi. Hän teki rohkean päätöksen ja se kannatti.

Stefani julkaisi ensimmäisen EP:nsä nimeltä *Red & Blue* tammikuussa 2006. Siihen kuuluivat kappaleet *Something Crazy*, *Wish You Were Here*, *No Floods*, *Words* sekä *Red & Blue*. Tuolloin hänen tyyliensä poikkesi vielä siitä, millaiseksi se muodostui myöhemmin hänen tullessaan Lady Gagaksi. Vuonna 2006 hän oli tyyliältään omien sanojensa mukaan ”pretty funky, but not quite so mad”. Trikoissa kulkeneen nuoren naisen Amy Winehouse-tyylisissä hiuksissa komeili orkideoja. (Phoenix 2010, 31-32.) Tuohon aikaan hän oli vielä kohtuullisen tavanomainen artisti verrattuna siihen, millaiseksi tulisi pian muodostumaan.

Stefanista tuli Gaga, kun Sonyn tuottaja Rob Fusari - jonka Stefani tapasi vuoden 2006 New Songwriters Showcasessa, ja jonka kanssa Stefani alkoi kirjoittaa lauluja - nauroi eräänä studiossa vietettynä iltapäivänä tytön teatraalisuudelle. Stefani oli niin dramaattinen, että Fusari kutsui häntä Gagaksi Queenin 'Radio Ga Ga' -laulun mukaan. Stefani rakastui nimeen joka kuvasti koko hänen olemustaan, ja seuraavasta päivästä lähtien kaikkien hänen äidistään lähtien tuli kutsua häntä Gagaksi.(Phoenix 2010, 31-33.) Kenties Stefani koki Gaga -nimen kuvaavan itseään artistina ja persoonana niin hyvin, että se jopa tarkensi hänen koko minuuttaan kehittäen sitä siihen suuntaan, mikä hänen oli määrä ollakin.

Lady Gagan tavaramerkkeihin kuuluvat erikoiset ja paljastavat vaatteet. Tämä on mielenkiintoinen seikka ottaen huomioon että hän on entinen katolisen luostarikoulun kasvatti. Tiukka uskonnollinen koulutus oli epäilemättä vaikuttanut häneen rauhoittavasti ja artistina jopa rajoittavasti. Luostarikoulun

luomat asenteet jäivät kuitenkin eräälle esiintymislavalle hänen tehtyään valinnan musiikin ja konservatiivisuuden välillä. Musiikki voitti ja tuolloin hän teki päätöksen luopua yleisesti hyväksytystä pukeutumistavasta saadakseen äänensä kuuluviin.

Stefani sai ahaa-elämyksen esiintyessään täydelle yleisölle NYU:n opiskelijoita, joiden kovaäänisyys uhkasi pilata hänen esityksensä. Saadakseen yleisön huomion hän riisui vaatteensa. Hän tunsi nousseensa kuolleista. Temppu toimi. Yleisö kuunteli haltioissaan kun pelkkiin pikkuhousuihin, verkkosukkahousuihin, rintaliiveihin ja valkoisiin korkokenkiin pukeutunut Gaga esiintyi heille. (Phoenix 2010, 38-40.) Gagassa on kiihkeää halua saada musiikkinsa kuuluviin. Hän osaa olla tarvittaessa spontaani ja rohkea valinnoissaan, ja hänen vartalonsa on hänelle yksi itseilmaisun väline muiden joukossa.

Gagan vähäpukeisuuden juuret eivät siis ole suoraan siinä, että hän haluaisi olla seksisymboli. Hän kokee sen keinona saada ihmisten huomion musiikilleen. Hän tietää että seksi vetoaa ihmisten biologisiin vietteihin ja siksi sen avulla on helppo kiinnittää kuulijoiden mielenkiinto.

Tuona iltana NYU:n opiskelijoiden edessä Gaga koki tehneensä performanssitaidetta ja löytäneensä itsensä artistina. Ulkopuolisen silmin tilanteen voisi tulkita niin, että hän päätti myydä musiikkiaan seksillä, mutta Gagan mukaan kaikki oli kiinni kontekstista. Sillä hetkellä ja siinä paikassa esiintyessään juuri kyseiselle yleisölle, hän koki tekevänsä jotain mullistavaa. Esityksen jälkeen hän koki muuttuneensa ihmisenä. Hän tunsi eron Stefani Germanottan ja Lady Gagan välillä. Lady Gaga oli henkilö, jollainen hän oli aina halunnut olla, ja sellaiseksi hän oli nyt muuttumassa. Stefani ei olisi ehkä ikinä voinut riisuuntua yleisön edessä, kun taas Lady Gaga rakasti yllättää ihmiset

täysin odottamattomilla asioilla. (Phoenix 2010, 40.) Vaatteiden riisuminen ja vähissä pukeissa esiintyminen merkitsi siis Gagalle artistina jonkinlaista estoista vapautumista ja täyteen kukkaan puhkeamista.

Jo toimiessaan palkattomana harjoittelijana Paramount Picturesin Famous Music Publishingille, Gaga pukeutui kuten artistinakin. Vähäpukeinen ja persoonallinen tyyli oli osa hänen minuuttaan, ei ainoastaan suunniteltu lisä hänen lavaesityksiinsä. (Phoenix 2010, 42.) Lady Gaga ei ollut vain lavapersoona. Hän oli kokonaisuus. Stefanie oli täysipäiväisesti Gaga.

Elokuussa 2007 Gaga esiintyi musiikkifestivaali Lollapaloozassa. Tuolla paparazit jahtasivat häntä koko viikonlopun luullen häntä pop-laulaja Amy Winehouseksi. Tullakseen vastedes tunnistetuksi omana itsenään Gaga värjäsi pitkät tummat hiuksensa vaaleiksi. (Phoenix 2010, 61 ja 65-66.) Gagan hiusten dramaattisessa värimuutoksessa ei siis ollut kyse levymogulien vaatimasta ulkonäkömuutoksesta eikä edes Gagan tarpeesta muokata itsestään viehättävämpää tai myyvämpää. Hän värjäsi hiuksensa tullakseen tunistettavammaksi esiintyjänä.

Gaga teki kovasti töitä ja alkoi saada mainetta ja arvostusta artistina. Elokuussa 2008 Gaga esiintyi televisoidussa Miss Universe -kilpailussa Vietnämässä, missä tapahtuman juontaneet Jerry Springer ja Mel B esittelivät hänet yleisölle maailmanlaajuisena supertähtenä. (Phoenix 2010, 108). Tämä esiintyminen nosti hänet ihmisten tietoisuuteen ympäri maailman. Gagasta oli tullut juuri se, millaisena hänet yleisölle esiteltiin: kansainvälinen supertähti.

Gagan idoleihin kuuluvat muun muassa David Bowie, Andy Warhol, Michael Jackson, Madonna, Judy Garland, Klaus Nomi, Marilyn Monroe, prinsessa Diana, Freddie Mercury, Grace Jones ja Boy George. (Phoenix 2010, 31, 41, 199 ja 201 sekä Goodman 2010, 6, 87, 97 ja 142). Nämä henkilöt ovat vaikuttaneet niin hänen musiikkiinsa kuin myös hänen tyyliinsä artistina. Hän kehuu mielellään toisia artisteja eikä koe heitä uhkana. Gaga antaa myös omaan työhönsä liittyen kunniaa idoleilleen aina, kun se on mahdollista.

Uudeksi Madonnaksikin tituleerattu Gaga kiistää tekevänsä musiikkia rahan tuoman vaurauden vuoksi. Hän ei välitä rikkaudesta suurine taloineen ja hienoine autoineen. Gagalle tärkeintä ovat hänen lavashow'nsa, joihin hän panostaa mielellään. (Phoenix 2010, 193 ja 195.) Tämä nostaa osaltaan hänen statustaan pop-koneiston marionetista uskottavaksi artistiksi. Hän tekee musiikkia musiikin ja taiteen vuoksi. Raha on vain väline, jolla tämän tekeminen mahdollistuu.

Monen pop-laulajan tulkitessa toisten ihmisten tekemiä kappaleita Gaga kirjoittaa lyriikkansa itse. Hän myös kertoo laulavansa asioista, joista tietää sen sijaan, että esittäisi pelkkää sananhelinää. Gaga määrittelee kappaleidensa aihepiirin sisältävän niin pornografiaa, seksiä, huumeita, alkoholia ja pakkomiellettä kuuluisuuteen kuin taidettakin. Hän ei koe olevansa keinotekoinen myöskään ulkoiselta olemukseltaan ja kertoo suurimman häntä koskevan väärinkäsityksen olevan se, että hän olisi vain hahmo tai lavapersoonaa, sillä hän on Gaga heti siitä lähtien, kun herää aamulla vailla tippaakaan meikkiä. (Phoenix 2010, 82, 190-191.)

Tutkimukseni kohteena ei ole Lady Gaga artistina eivätkä edes

hänen lyriikkansa, vaan ennen kaikkea hänen lyriikoidensa sisältämät naiskuvat. Siitä huolimatta on tärkeää tiedostaa, etten valinnut tutkimukseeni umpimähkään ketä tahansa pop-tähteä. Kunnioitan Gagua artistina ja hänen lyriikkansa sisältävät mielestäni enemmän sanomaa kuin pop-kappaleilla yleensä on tapana. Ne ovat myös artistin itsensä tekemiä, joten ne eivät suoraan heijasta mediakoneiston arvoja. Lisäksi Gaga kuvastaa normista poikkeavaa naista ollen silti miljoonien fanien palvoma. Idolit ovat esikuvia ja heidän kauttaan voidaan ainakin koettaa spekuloida sitä, kuinka heidän vaikutuksensa tulee tulevaisuudessa heijastumaan niin heidän faneihinsa kuin heidän faniensa ympäristöönkin. Gagan lyriikoissaan esittämä naiskuva ei varmasti ole suoraan heijasteinen tulevaisuuden aikuisiin ja yhteiskuntaan, mutta se antaa epäilemättä osviittaa aiheesta.

Tutkijapositio

Tulevana luokanopettajana kasvatus kiehtoo minua kaikissa muodoissaan. Ihminen kypsyy ja kehittyy koko elämänsä ajan. Pääasiassa varsinaisen kasvatustyön kohteina ovat lapset ja nuoret. He etsivät itseään paljon suuremmissa määrin kuin aikuiset ihmiset, vaikken missään määrin halua väheksyä aikuistenkin ihmisten tarvetta löytää itsensä yhä uudelleen ja uudelleen. Lapset ja nuoret ovat kuitenkin aikuisia avoimempia kaikille kasvatuksellisille vaikutteille, mitä heidän ympäristönsä heille tarjoaa. Siksi haluan keskittyä nimen omaan kasvatukseen lapsiin ja nuoriin kohdistuvana asiana.

Kasvattajina toimivat monet eri tahot. Huoltajat, koululaitokset ja ystäväpiirit toimivat lähitason kasvattajina. Läheiset ihmiset eivät silti suinkaan ole ainoita kasvattajia. Lapsen ja nuoren elämässä on monenlaisia kasvattajatahoja, jotka ovat käsin kosketettavissa ja jossain määrin hallittavissa. On kuitenkin

olemassa myös vaikeammin hallittavia kasvattajia kuten media ja pop-kulttuuri. Koska pop-kulttuuri on aina ollut etenkin nuoriin vaikuttava tekijä, aloin miettimään sen roolia kasvattajana. Pop-kulttuurissa on monta eri haaraa maalaustaiteesta musiikkiin, ja koin musiikin olevan erityisen lähellä valtaväestön sydämiä. Pop-musiikki kasvattajana nousi kuin itsestään tutkimukseni näkökulmaksi, kun mietin sen vaikutuksia itseenikin nyt ja etenkin nuorempana.

Todettuaan populaarin tarkoittavan käsitteenä suuren yleisön suosiossa olevaa ja mainittuaan, että mediatuotteen on miellytettävä niin montaa ihmistä kuin suinkin muodostaakseen itselleen mahdollisimman suuren yleisön, Johanna Ylipulli (Ylipulli 2005, 23) toteaa tämän kaupallisuuden tarkoittavan suoraan sitä, että tuotteen merkitys on tekijöilleen rahan ansaitsemisessa. Hän väittää, ettei populaarituotteen päällimmäinen tarkoitus täten lainkaan ole saada yleisöään näkemään asioita uudella tavalla eikä myöskään ajattelemaan. Vertailukohdaksi hän nostaa taiteen, joka hänen mukaansa puolestaan omaa nämä tavoitteet. Tutkimukseni kohteena oleva populaarimusiikin edustaja korostaa kuitenkin tekevänsä populaaritaidetta. Hän on kertonut kaiken tekemänsä olevan performanssitaidetta. (Phoenix 2010, 208). Lady Gagan musiikki on siis Ylipullinkin näkemykseen nojaten tehty vaikuttamaan ihmisten ajatusmaailmaan. Minä olen kuitenkin sitä mieltä, että kaikki populaarituotteiksi tarkoitettut asiat on ainakin jossain määrin suunniteltu tuottamaan ajatuksia ja asenteita, sillä nämä ajatukset ja asenteet sisältyvät automaattisesti jokaiseen tuotteeseen ja niiden julkituominen on hyvin suunnitellussa tuotteessa aina joko harkittu tai tiedostamaton päämäärä tai yksi niistä. On väistämätöntä, että jokainen tuote kuvastaa tekijänsä tai tuottajansa arvoja ja normeja.

Pop-musiikki saavuttaa yleisönsä monen eri tahon kautta. Radio soittaa musiikkia autoissa, kauppakeskuksissa, kodeissa ja jopa internetissä. Internetissä on monta eri sivustoa, joilta pop-musiikkia on mahdollista kuunnella. Cd-levyt ja DVD- sekä Blu-Ray-levyt sisältävät yleensä musiikkia ja eri artistien keikat antavat mahdollisuuden kuunnella pop-musiikkia myös livenä. Kännyköihin voi ladata musiikkia ja televisio suoltaa musiikkia niin taustamusiikin kuin musiikkivideoidenkin muodossa. Jonkinlaista suuntaa siitä, kuinka saatavilla pop-musiikki nuorisolle on, antaa tieto, että vuonna 2006 keskiverto kodit sisälsivät enemmän televisioita kuin ihmisiä, ja monissa länsimaissa noin yhdellä kolmesta esiteinistä on televisio omassa makuuhuoneessaan. (Deuze 2007, 171). Televisioiden lisäksi nuorilla on kännyköitä, tietokoneita ja muuta elektroniikkaa, joilla musiikkiin pääsee käsiksi kodin ulkopuolellakin.

Pop-musiikin kentällä toimivat vaikuttajat vaihtuvat aikojen saatossa, mutta halusin ottaa tarkasteluni kohteeksi jonkun nykyhetkessä vaikuttavan, erityisen merkittävän esiintyjän. Valinta oli helppo: Lady Gaga. Lady Gaga on äärimmäisen suosittu ja tunnettu julkisuuden henkilö, ja hän on esikuvana lukemattomille nuorille. Olen kuunnellut hänen musiikkiansa jo vuosia ja kiinnittänyt huomiota erityisesti sen välittämään uudenlaiseen naiskuvaan. Olen tarkastellut omaa naiseuttani suhteessa Gagan lyriikoihin ja miettinyt, kuinka kyseiset sanoitukset mahdollisesti vaikuttavat nuorisoon, joka ei ainoastaan tarkastele itseään suhteessa musiikkiin, vaan mahdollisesti myös rakentaa omaa muotoutumassa olevaa naiseuttaan sekä muodostaa suhdettaan toisten ihmisten naiseuteen Gagan lyriikoiden johtamana.

Yhtä lailla kuin on tärkeä tietää, miten lapsia ja nuoria kasvatetaan kouluissa ja kodeissa, on hyvä omata tietoa myös

siitä, miten heidän kuuntelemaansa musiikki heitä kasvattaa. Vastuullisten kasvattajien ei sovi sulkea silmiään lapsen ja nuoren kohtaamilta ulkopuolisilta vaikutteilta. Keskityn tutkimuksessani lasten sijasta nuoriin, sillä he ovat suuremmissa määrin Lady Gagan faneja kuin lapset. Nuorilla on myös paremmat valmiudet ymmärtää Gagan lyriikoita. Lisäksi kaikista ikäryhmistä enimmäismäärin juuri nuoriso muodostaa omaa seksuaalisuuttaan ja käsitystään niin mieheydestä kuin naiseudestakin.

Kuuntelijoita ei silti tule pitää pelkkinä passiivisina median kuluttajina. Ihmiset ovat kasvavissa määrin aktiivisia siinä, kuinka he käyttävät ja tulkitsevat mediaa. (Ott & Mack 2010, 244: Alvin Tofflerin mukaan). Ei siis tule olettaa että kuluttaja olisi avuton vastaanottaja, joka ei kykene minkäänlaiseen kritiikkiin vastaanottamaansa informaatiota kohtaan. Nuoriso on kuitenkin alttiimpi vaikutuksille kuin aikuiset. Heidän minuutensa ei ole vielä niin kypsä kuin aikuisilla, sillä käsitys omasta itsestä ei ole valmis vielä teini-iän kynnykselle tultaessa. Ihmisen identiteetti muuttuu ja muotoutuu koko kouluiän ajan. (Antikainen, 1998, 111). Koska nuorison itsetuntemus on vielä kehittymässä, ei heillä ole vielä kunnollisia edellytyksiä vahvaan medialukutaitoon. Vahva medialukutaito on ominaisuus, joka esiintyy erityisesti ihmisillä, joiden käsitys omista taidoistaan, mediasuhteistaan ja ennen kaikkea itsestään on selkeä. (Kupiainen & Sintonen 2009, 122). Nuoret ovat siis yleisesti ottaen aikuisia kykenemättömämpiä tarkastelemaan vastaanottamaansa informaatiota kriittisesti. Näin ollen näen nuorison olevan kaikista ikäryhmistä eniten pop-musiikin tekemän naiskuvaan liittyvän kasvatustyön kohteena.

Kuunneltaessa pop-musiikkia tullaan väistämättä alttiiksi musiikin välittämille arvoille, normeille, ihanteille ja esimerkeille. Nuoriso on pop-musiikin suurkuluttajaryhmänä ja

itseään vielä etsivinä ihmisinä aikuisia avoimempi omaksumaan musiikin mukanaan antamat ajatusmallit. Kyseessä olevalla mallioppimisella, jäljittelemällä oppimisella ja havainnoimalla oppimisella kuulijan käytös muokkautuu esimerkin - oli se sitten konkreettinen henkilö tai vaikkapa puhuttua, laulettua tai kirjoitettua kieltä - välittämien sosiaalisten vaikutteiden johdosta. (Kuusinen 1995, 41). Näin ollen pop-musiikin sanoman tutkiminen nuorison kasvattajana on hyvin perusteltua.

Pop-musiikki muokkaa osaltaan ihmisen identiteetin lisäksi myös hänen sosiaalista todellisuuttaan. Sosiaalinen todellisuus rakentuu ihmisen antamista merkityksistä ja se on ihmisten muodostamaa toisin kuin todellisuus, joka on olemassa meistä riippumatta sellaisena kuin on. (Antikainen 1993, 89: Bergerin ja Luckmannin 1967 mukaan). Naiskuvankaan muovautuminen ei vaikuta ainoastaan ihmisten oman identiteetin rakentamiseen. Se värittää yksilön tulkintaa myös ympäristöstään. Niin naiset kuin miehetkin tulkitsevat ympäröiviä ihmisiä ja heidän toimintaansa nais- (ja mies-)kuvansa kautta. Nämä kuvat luonnollisesti vaikuttavat myös heidän tulkintoihinsa eri tilanteista.

Naiskuva on jokaiselle ihmiselle hyvin henkilökohtainen asia. Jokaisella naisella ja miehellä on oma naiskuvansa, mitä voidaan kasvatuksella muokata eri suuntiin. Konstruktivistisen tietoteorian mukaan ihmisen tietämys maailmasta ja käsitys itsestään rakentuu ja muovautuu jatkuvasti. (Aaltola & Valli 2001b, 119). Monenlaiset eri vaikutteet voivat siis muuttaa ja muokata niitä ihmisen edes tiedostamatta asiaa. Pop-musiikki toimii yhtenä rakennuspalikkana kuuntelijansa minä- ja maailmankuvan rakentamisessa. Sen vaikutukset ovat jokaisella ihmisellä yksilöllisiä, sillä konstruktivistisen tietoteorian mukaan uusi tieto rakentuu vanhan päälle: muuttaa vanhaa tietoa, rikastaa sitä tai korvaa sen kokonaan. Jos aiheesta ei ole

mitään tietoa, niin uuden tiedon tulkinta pohjautuu joka tapauksessa yksilön aiempaan tieto- ja kokemuspohjaan. Näin ollen pop-musiikin välittämän viestin tulkinta on jokaisella hiukan erilainen mutta toisaalta samanlainen johtuen siitä, että elämme kaikki samassa todellisuudessa, vaikka kokemuksemme siitä vaihtelevatkin. Tulevaisuuden naiskuva lähtee nykypäivän nuorisosta, ja tämän tulevaisuuden naiskuvan tulisi kiinnostaa jokaista ihmistä, jolla on mielenkiintoa tulevaisuutta kohtaan. Aiheen merkitys ei rajoitu ainoastaan kasvatuksen saralle, sillä vaikuttaessaan sukupuolten väliseen tasa-arvoon se koskettaa koko yhteiskuntaa.

Eräs tieteen tärkeimmistä tavoitteista on luoda ihmisille mahdollisuus ymmärtää syvemmin todellisuuden ilmiöitä ja niiden yhteyksiä toisiinsa. (Aaltola & Valli 2001b, 18-19). Minun tutkimani ilmiöt ovat Lady Gagan musiikki ja naiskuva. Tahdon tuoda esille niiden välisen yhteyden ja ensimmäisen vaikutuksen suhteessa toiseen. Ennen kaikkea minua kuitenkin kiinnostaa toisen suhde kolmanteen eli Gagan musiikin sisältämän naiskuvan vaikutus nuorisoon. Sitä on vaikea nähdä vielä tässä vaiheessa, sillä todellisia vaikutuksia voidaan mitata kunnolla vasta vuosien päästä. Silti kyseinen kysymys ohjaa koko tutkimustani ja antaa tälle pohjan ja tarkoituksen.

Tutkimuskysymykset:

Pääkysymys:

Millaista naiskuvaa Lady Gagan lyriikat edustavat?

Alakysymykset:

Millaiselta tulevaisuuden yhteiskunnan naiskuva vaikuttaa Lady Gagan lyriikoiden naiskuvasta johdettuna?

Miten nämä naiskuvat hänen lyriikoissaan ilmenevät?

1. Naiskuva Lady Gagan lyriikoissa

1.1. Naiskuva

Naiskuvalla tarkoitetaan sitä, miten nainen missäkin yhteydessä kuvataan tai millainen mielikuva jollain tai joillakin on naiseuden olemuksesta. Tutkimuksessani naiskuva kertoo siitä, millaisena nainen kuvataan pop-musiikissa. Tarkemmin sanottuna siitä, kuinka Lady Gaga kuvaa kappaleissaan naiseutta ja naisena olemista. Naiskuva kertoo tässä tapauksessa muun muassa siitä, millainen nainen on, millainen hänen pitäisi olla, millainen hän ei saisi olla ja kuinka hän toimii ja käyttäytyy. Naiskuva on lyhykäisyydessään selitettynä kuva tai kuvaus naisesta. Se ei kerro kenestäkään tietystä naisesta, vaikka jonkun esimerkkihenkilön kautta voidaankin luoda kuvaus tai mielikuva koko naissukupuolesta. Naiskuva on yleistys naisen olemuksesta, ja se voi sisältää niin kuvauksia, arvoja kuin normejakin.

Naiskuvan käsite on subjektiivinen. Mikään naiskuvan versio ei ole todempi kuin joku toinen. Sukupuolikategoriat uusiutuvat ja muovautuvat jatkuvasti muun muassa erilaisten naiseutta koskevien kuvausten kautta. (Böckerman 2012, 2: Koivunen 1995, 27 mukaan.) Jokaisella ihmisellä voidaan siis nähdä olevan aivan omanlaisensa naiskuva, jonka heidän yksilölliset elämänsä ja kokemuksensa ovat muokanneet. Muokkaajana taas voi toimia mikä vain tekijä, joka kuvaa naiseutta ja jonka vaikutuksen alaiseksi ihminen on päätenyt.

Naiskuvatutkimus sai alkunsa 1970-luvulla ja se sisältyy

naistutkimuksen kenttään. Tuolloin naiskuvatutkimusta käytettiin esimerkiksi elokuvissa esiintyvien kulttuuristen naisstereotyyppien tutkimiseen. (Böckerman 2012, 2.) Naiskuvaa voidaan tarkastella kaikissa formaateissa, joissa naiset edes jossain määrin ovat läsnä. Sitä voidaan tutkia esimerkiksi mediassa, kirjallisuudessa tai mainoksissa. Myös eri henkilöiden omia naiskuvia voidaan tutkia. Yksinkertainen haku Googlen avulla antaa jo hyvän katsauksen naiskuvan tutkimuksen aiheiden kirjon laajuuteen. Haku tuo esille muiden muassa tutkimuksia, joissa käsitellään Albert Edelfeldin naiskuvaa, Lankeemuskertomuksen naiskuvaa, animen naiskuvaa, 200-400 -lukujen kristittyjen naiskuvaa ja 1930-luvun käsityön opetuksen naiskuvaa. Osa tutkimuksista on tieteellisempiä kuin toiset, mutta kaikissa niistä naisen kuvaaminen kyseisessä yhteydessä on koettu niin kiinnostavaksi asiaksi, että sitä on vähintäänkin alettu pohtia ja huomioita on kirjoitettu julkisesti luettavaksi. Naiskuvan tarkastelu eri yhteyksissä voi antaa hyvän kuvan niin menneestä kuin nykyisestäkin naiskuvasta ja sitä kautta myös tulevaisuuden naiskuvasta. Ihmisoikeuksien ja tasa-arvon kannalta tällainen informaatio on hyvin relevanttia.

1.2. Naiseus

Naiskuvaa tutkittaessa on tärkeää määritellä, mitä itse naiseus tarkoittaa. Kauan sitten yleinen käsitys on ollut, että naiseus on helppo määritellä. Naiseus syntyy ihmiselle siitä, että hän omistaa naisen sukupuolielimet. Mieheys taas määrittyi miesten sukupuolielinten omistamisen kautta. Tämä kahtiajako oli ainoa mitä ajateltiin. Nykypäivänäkin monet ajattelevat yhä samalla tavalla. Yhä useammat tiedostavat kuitenkin jo laajemmankin sukupuoliskaalan olemassaolon.

Ihmisen sukupuoli määrittyy jo ennen syntymää sukupuolikromosomien x ja y kautta. Naisen sukupuolikromosomiparin muodostavat xx ja miehen sukupuolikromosomiparin xy. Tästä esiintyy myös useita poikkeavuuksia, jotka aikaansaavat erilaisia eroavuuksia, kuten Turnerin syndroomaa, jossa naisella on vain yksi x-kromosomi tai Klinefelterin syndroomaa, jossa miehillä on yksi tai kaksi ylimääräistä x-kromosomia. (Kimball 2007.) Ihmisellä on yleensä joko miehen tai naisen sukupuolielimet, mutta joskus niiden ero on epäselvä. Kromosomiparit määrittelevät sukupuolen – niin mieheyden kuin naiseudenkin - biologisessa mielessä.

Sukupuoli ei käsitteenä jakaudu vain miehen ja naisen käsitteisiin, sillä ensinnäkin - kuten sanottu - ihmisen biologinen sukupuoli voi olla epäselvä. Toiseksi, ihmisen biologinen sukupuoli (sex) voi olla eri kuin ihmisen sosiaalinen sukupuoli. (gender). (Salomäki 2011, 36). Ihmiset joiden biologinen sukupuoli on fyysisiltä tekijöiltään epäselvä, ovat intersukupuolisia. Sukupuolen fyysiset tuntomerkit eivät siis intersukupuolisilla ihmisillä ole yksiselitteisesti miehen eivätkä naisen. Sosiaaliselta sukupuoleltaan biologiseen sukupuoleensa sopimattomat ihmiset ovat transsukupuolisia. Transsukupuolinen ihminen voi siis olla fyysisiltä ominaisuuksiltaan nainen mutta kokea olevansa mies, tai toisinpäin. Transsukupuoliset ihmiset kuuluvat transihmisiin, joihin kuuluvat myös transvestiitit ja transgenderit. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, <http://www.thl.fi>.) Transvestiitit osaavat eläytyä kumpaankin sukupuoleen ja heillä on tarve vaihdellen ilmentää niin itsessään piilevää naisellista kuin miehistäkin puolta. Transgender- tai toiselta nimeltään muunsukupuoliset ihmiset elävät naiseuden ja mieheyden rajalla tai jopa irrallaan kummastakin käsitteestä. He saattavat kokea olevansa joko sukupuoleltaan määrittelemättömiä, omanlaisia yhdistelmiään molemmista

sukupuolista, tai sukupuolettomia. (Transtukipiste, <http://www.transtukipiste.fi>.)

Sukupuolia ei kuitenkaan aina määritellä näin laajasti. Usein ne määritellään vain mies- ja naissukupuoliksi. Nämä kaksi sukupuolta ovat saman lajin kaksi versiota ja niiden väliset suhteet ja erot voidaan nähdä monella eri tavalla.

Sukupuolten välistä eroa voidaan tarkastella esimerkiksi niin sanotun kahden sukupuolen mallin mukaan. Kahden sukupuolen mallissa sukupuoliero miesten ja naisten välillä nähdään essentiaalisena, vastakohtaisena ja täydentävänä. Miesten ja naisten nähdään olevan erilaisia niin fyysisiltä kuin moraalisisiltäkin kannoilta, ja tämä ero kattaa kaiken verisuonia ja hormoneja myöten. Naiset ja miehet rinnastetaan eri asioihin. Naiset äitiyteen ja miehet järkeen ja fyysiseen voimaan. 1750-luvulta lähtien tätä sukupuolten biologista eroa on tutkittu yhteiskunnallisten suhteiden kannalta. Tätä tutkimusta on toteutettu niin antifeministisesti vastustaen naisten julkisen roolin kasvattamista, kuin myös feministisesti edistäen naisten etuja. Kahden sukupuolen mallin sisältämä ajatus miehen ja naisen kokonaisvaltaisesta erilaisuudesta tekee merkityksettömäksi kysymyksen kummankaan sukupuolen paremmuudesta, sillä ollessaan niin perustavanlaatuisesti erilaisia, niitä ei voi verrata toisiinsa. (Salomäki 2011, 14-16.)

Nainen ja mies ovat kautta aikojen eronneet toisistaan enemmän tai vähemmän niin fyysisten piirteidensä, tehtäviensä perheessä ja yhteiskunnassa, oikeuksiensa, kuin heitä koskevien ihanteidenkin puolesta. Poikkeuksiakin löytyy, mutta yleisesti ottaen naiset ovat aina olleet jollain lailla alisteisia miehille. Vaikka sekä miehiä että naisia olisikin arvostettu niin persoonina kuin työtehtäviltään ja oikeuksiltaan, ovat sukupuolten

väliset fyysiset eroavaisuudet kuitenkin edistäneet erillisten ”miesten töiden” ja ”naisten töiden” syntymistä. Erilaisuus puolestaan johtaa helposti eriarvoisuuteen.

Jo metsästäjä-keräilijä -yhteisöissä miesten ja naisten ero näkyi muun muassa työnjaossa. Ravinnon hankkimisessa naiset keräsivät hedelmiä ja vihanneksia miesten metsästäessä liharavintoa. (Kostiainen 1984, 43: M. Kay Martinin mukaan.) Molemmilla sukupuolilla oli oma tärkeä roolinsa lajin hyvinvoinnista huolehtimisessa. Liha oli kuitenkin suuremmassa arvossa kuin kasvikset ja tämä heijastui jossain määrin varmasti myös sukupuolten arvojärjestykseen. Molempia silti tarvittiin ja varmasti myös arvostettiin. Työnjaon perusteena oli varmasti miesten ja naisten fyysiset eroavaisuudet enemmän kuin mikään muu. Nykypäivänä fyysiset tekijät eivät kuitenkaan enää rajoita monenkaan työn tekemistä, joten ainakin työnteon osalta naisten ja miesten tulisi olla samalla viivalla. Näin ei kuitenkaan vielä täysin ole.

Maaailma muuttuu paljolti propagandan avulla. Media ja pop-kulttuuri välittävät erilaisia propagandoja ja voivat tarkoituksetta vaikuttaa yhteiskuntaan eri tavoin. Pop-musiikki on osa pop-kulttuuria ja se vaikuttaa yhteiskuntaan, vaikka tuntuukin helposti päällepäin pinnalliselta ja puhtaasti viihteelliseltä nautinnon lähteeltä enemmän kuin vakavasti otettavalta vaikuttajalta. Tutkimuksessani naiseus nähdään pitkälti miehen ja naisen selkeänä kahtiajakona. Miehet ovat vastavoimana naisille ja tarkastelen naiseutta paljon suhteessa miehiin. Tämä johtuu siitä, miten asioita käsitellään kappaleissa, mutta en sulje pois mahdollisuutta, että oma ajattelutapani voi myös vaikuttaa tähän. Pyrin toki pysymään lähdekeskeisenä, mutta tutkijanakin olen ihminen ja siksi kaikki tulkintani tapahtuvat oman kokemusten verkkoni lävitse. Toisaalta naisen, naiseuden ja naiskuvan tarkastelu suhteessa mieheen,

mieheyteen ja mieskuvaan on looginen tapa lähestyä naiseuden tulkintaa. Vastakohta luo kontrastia, joka auttaa luomaan selkeämpää kuvaa tutkimuksen aiheesta kuin, jos sitä tarkasteltaisiin täysin irrallisena asiana. Mies ei kuitenkaan ole Gagan lyriikoissa ainoa vastapuoli naiselle.

Vaikka nainen nähdään pääasiassa vastavoimana miehelle ja nainen sekä mies oletetaan usein automaattisesti toistensa vastakappaleiksi myös romanttisessa ja seksuaalisessa mielessä, niin tämä on vain valtaväestön tilanne. Seksuaaliset vähemmistöt ovat tuoneet itseään esille viime aikoina kasvavissa määrin muun muassa televisiossa ja pop-musiikissa. Televisiossa sarjat kuten Will & Grace ja L-koodi ovat tuoneet homoseksuaalisuutta vahvasti esille samoin kuin pop-musiikin saralla esimerkiksi tutkimani artisti Lady Gaga sekä musiikissaan, haastatteluissaan että lavashow'ssaankin. Vaikka Gaga keskittyykin myös heteroseksuaalisten suhteiden kuvaamiseen, hän puhuu ja laulaa avoimesti omasta bi-seksuaalisuudestaan ja kannustaa ja rohkaisee sukupuolivähemmistöjä olemaan avoimesti sitä, mitä ovat.

Naiskuva kertoo naiseudesta ja naiseus pitää käsitteenä sisällään ennen kaikkea sukupuolen. Naiseus sisältää kuitenkin myös seksuaalisuuden. Seksuaalienemmistö on ainakin julkisesti heteroseksuaaleja eli he tuntevat vetoa vain vastakkaista sukupuolta kohtaan. On kuitenkin olemassa myös bi-seksuaaleja, jotka ovat seksuaalisessa ja/tai romanttisessa mielessä kiinnostuneita niin vastakkaisesta kuin omastakin sukupuolestaan. Lisäksi on olemassa homoseksuaaleja, jotka viehättyvät vain oman sukupuolensa edustajista. Seksuaalivähemmistöihin kuuluvat myös aseksuaaliset ihmiset. Aseksuaaliset henkilöt eivät välttämättä tunne lainkaan seksuaalista halua eivätkä läheisyyden kaipuuta. Jotkut heistä saattavat seksuaalisen halun puuttuessa kaivata silti läheisyyttä,

jotkut taas voivat kokea seksuaalista halua, mutta tämä ei ikinä kohdistu kehenkään toiseen. Lady Gagan kappaleiden lyriikat tuovat esille myös heteronormista eroavaa naiskuvaa, ja siksi hänen kappaleidensa naiskuviissa naisen vastavoimana on välillä miehen sijaan toinen nainen.

Naisen seksuaalisuus on tärkeä osa naiseutta. Seksuaalisuus pitää sisällään muutakin kuin vain seksuaalisen suuntautumisen. Seksuaalisuus käsittää seksuaalisen kokemisen koko kirjon. Seksuaaliset mieltymykset, seksuaalinen aktiivisuus ja muu seksuaalinen käyttäytymisen sekä seksuaalisuuden herättämät ajatukset ja tunteet kuuluvat kaikki seksuaalisuuden käsitteeseen. Naisen seksuaalisuutta leimaavat monenlaiset ympäristön siihen kohdistamat normatiiviset oletukset. Nainen ei saa olla liian aktiivinen tai hän saa helposti ”huonon naisen” leiman. Sigmund Freud (1856-1939) näki naisen seksuaalisuuden suurimmaksi osaksi passiivisena miehen ollessa aktiivinen osapuoli. (Salomäki 2011, 205 ja 207). Sama näkemys on vallalla tänäkin päivänä, mutta pop-musiikki muiden vaikuttajien ohessa voi muuttaa yleistä ajattelutapaa. Näkemys naisesta seksuaalisena olentona vaikuttaa olevan myllerryksen alla. Tutkimuksessani haluan selvittää, mihin suuntaan Lady Gagan lyriikat sitä vievät.

1.3. Nainen – ikuinen altavastaaja?

Naisen ja miehen välisiä eroja ja naisen olemusta käsittelevät jo antiikin Kreikan filosofit Platon ja Aristoteles. Heidän käsityksensä naiseudesta ja naisen asemasta poikkesivat suuresti toisistaan. Aristoteleen ajatukset olivat vanhakantaiset ja naisia alentavat kun taas Platonin ajatukset olivat ensimmäisiä filosofisia argumentteja, jotka esitettiin naisten ja miesten välisen tasa-arvon puolesta. Aristoteles oli sitä mieltä, että koko

naissukupuoli oli jo syntyjään vajaavainen miehiin verrattuna. Fyysisiltä ominaisuuksiltaanhan naiset ovat tyypillisesti miehiä heikompia. Platon taas koki, ettei sukupuoli vaikuta ihmisarvoon eikä sillä ole merkitystä, kun pohditaan, mitä ihmisen tulee elämässään tehdä tai mihin hän kykenee. Hän oli sitä mieltä, että naisilla ja miehillä kuuluisi olla samanlaiset oikeudet niin kasvatuksen kuin sosiaalisen rooliensa suhteen. (Salomäki 2011, 55: muun muassa Platonin dialogiin *Valtio* viitaten.) Tasa-arvon juuret ulottuvat siis jo antiikin aikaan.

Platonin käsitykset olivat perua eräältä hänen aikalaisfilosofiltaan Sokrateelta. Sokrates määritteli miehet ja naiset hyveitään samankaltaisiksi. (Salomäki 2011, 56: Platonin teksteihin viitaten.) Hänen mukaansa ihmiset tarvitsevat sukupuolestaan riippumatta samoja asioita ollakseen hyviä. Näiksi asioiksi hän luetteli oikeudenmukaisuuden ja järkevyyden. Ajatuksesta, että samat ominaisuudet tekevät hyviä niin miehistä kuin naisistakin, hän veti johtopäätöksen, että kaikki ihmiset ovat sukupuoleen katsomatta hyviä samalla tavalla. (Salomäki 2011, 56: Platon 1999a, 73 b, 77, 78, 82.) Toisin sanottuna hän ei väittänyt miehiä ja naisia samanlaisiksi, mutta yhtä hyväksi eli saman arvoisiksi.

Aristoteles puolestaan koki sukupuolen ihmisen sosiaalisen, poliittisen ja moraalisen aseman kannalta merkittäväksi. Hänen mielestään naiset ja miehet eroavat toisistaan niin tehtäviltään, hyveiltään kuin henkisiltä valmiuksiltaan. Perheessä nainen oli alempiarvoinen kuin miehensä, mutta silti puolisoitten välillä vallitsi ystävyysuhde, ja yhteisistä asioista keskusteltiin yhdessä. Aristoteles koki naisen olevan kykeneväinen ajattelemaan, mutta hänen mielestään nainen ei omannut kykyä toimia yhtä rationaalisesti ja autonomisesti kuin lajinsa toisen sukupuolen edustaja, ja tämä asetti naisen alisteiseen asemaan suhteessa miehiin. Hän oli sitä mieltä, että nainen oli

kykenemätön hallitsemaan tunteitaan ja halujaan, ja tämä asetti miehen tehtäväksi naisen ohjaamisen. Naisen harkitsevalta sielun osalta puuttui arvovalta ja vain miehellä oli tarvittavaa makua, harkittua kunniaa ja ulkoista arvokkuutta. Koska Aristoteles koki sielun auktoriteetin puuttuvan naiselta, hän näki, että naista sai alistaa kotitaloudessa. Naisen oikeus asemaan valtiollisessa elämässä puolestaan kariutui hänen mukaansa naisen sielun teoreettisen osan puuttumiseen. Naisen tehtäviksi Aristoteles määritteli kotitalouden hoidon ja lasten kasvatuksen, joita hän kuitenkin piti yhteiskunnan kannalta tärkeinä tehtävinä. (Salomäki 2011, 60-61: Aristoteleen puheisiin viitaten.)

Aristoteleen mukaan naisten järjellä ei ollut arvovaltaa ja he olivat fyysisesti vajaavaisia. Naisilla oli myös erilaiset hyveet ja tehtävät kuin miehillä. (Salomäki 2011, 62-63.) Nämä eroavaisuudet tekivät naisista alistettavia niin kotona kuin yhteiskunnassakin. Hän ei pitänyt naisia arvottomina, mutta heidän merkityksensä ei ollut lainkaan miesten tasolla. Tämä ajatusmalli on siis kirjaimellisesti antiikin aikainen, mutta silti tänäkin päivänä monet kokevat kodin ja lasten hoidon olevan ”naisten tehtäviä” ja miesten velvollisuuden olevan yhteiskunnallisten asioiden hoitamisessa ja perheen taloudellisessa elättämisessä.

Naisten alisteinen asema näkyy jopa heidän puhetavassaan, joka sosiokognitivististen tutkimusten mukaan heijastaa ympäröivää tilannetta suuremmissa määrin kuin miehillä ja on myös muutosherkempi kuin miesten puhe. (Hägglund ym. 1983, 120). Naiset siis kokevat suurempaa tarvetta myötäillä ympäristöään, kun taas miehet pysyvät järkähtämättömämmin asemissaan. Tästä voidaan helposti päätellä, että alempiarvoisuus elää yksilöissä jopa alitajuisella tasolla. Yhteiskunnassa voidaan saada pinnallisesti aikaan suuriakin muutoksia, mutta yksi

vaikeimmista haasteista on vaikuttaa syvällä tasolla ihmisten mieliin ulottuen jopa alitajuisiin osiin. Tämä luultavasti tapahtuu automaattisena seurauksena yhteiskunnan muutoksista, mutta samalla ilman ajatuksen tason muutoksia mikään ei muutu ympäristössäkään.

Vaikka naisen asema on ollut kautta aikojen alisteinen miehille, syytä aiheeseen ei olla aina vieritetty pelkästään miesten tai yhteiskunnan niskoille. Yhteiskunta toki vaikuttaa asiaan omilla arvoillaan ja normeillaan sekä erilaisilla käytänteillään kuten usein esiintyvällä naisten ja miesten välisellä palkkaerolla, jossa naiset tienavat samasta työstä vähemmän kuin vastaavissa tehtävissä työskentelevät miehet. Miehet taas käyttävät omalta osaltaan hyväkseen niin fyysistä voimaansa kuin taloudellista ja poliittistakin valta-asemaansa säilyttääkseen paikkansa ”sukupuolisen ravintoketjun huipulla”. Tästä huolimatta naisten alisteisuuden on sanottu johtuvan myös jostain psykologisemmasta, miesten ja naisten biologisiin lähtökohtiin kytkeytyvästä syystä, jolla ei ole mitään tekemistä miesten ajatusten kanssa.

Freud näkee naisten kokeman alemmuudentunteen miehiä kohtaan olevan lähtöisin naisista itsestään. Tämä saa hänen mukaansa alkunsa jo naisten ollessa pikkutyttöjä. Tuolloin he Freudin mukaan kohtelevat klitoristaan kuten penistä. Verratessaan näitä kahta toisiinsa tytöt tuntevansa itsensä heikommin muodostuneiksi ja näin alemmuuden tunne miehiä kohtaan syntyy. (Brennan 1992, 11: Sigmund Freudin *Gesammelte Werke* -teokseen viitaten.) Selitys on toki miespuolisen henkilön luoma, ja vieläpä sellaisen, jolla oli arvovaltaa aikansa (ja nykypäivänkin) yhteiskunnassa. Freud ei tietenkään halunnut nähdä miehiä ainoaksi syyksi naisten valta-aseman heikkomuuteen. Toisaalta ajatus on myös looginen. Kun pieni lapsi muodostaa identitettiään, hän tekee sen paljolti

peilaten itseään ympäristöönsä. Ottamatta huomioon yksilöllisiä eroavaisuuksia sekä tytöillä että pojilla on yhtä vahvat älylliset lähtökohdat. Fyysiseltä suorituskyvyltään pojat taas eroavat tytöistä jo varhain voimallaan ja nopeudellaan, vaikka todelliset sukupuolten väliset erot tulevatkin tässä asiassa esille kunnolla vasta murrosiässä. Pojat myös pystyvät leikkimään sukuelimillään aivan toisella tapaa kuin tytöt, ja esimerkiksi seisaaltaan pissaaminen ja kuvioiden tekeminen lumeen on varmasti monelle pikkutyölle kateuden aihe.

Naisten ja miesten eriarvoisuus näkyy myös seksuaalisuudessa. Heitä koskevat erilaiset arvot ja normit, mitä tulee seksuaaliseen kanssakäymiseen, aloitteellisuuteen, kumppaneiden määrään ja monissa maissa myös seksuaalisen itsemääräämisen oikeuteen. Naiset ovat myös nuoresta lähtien alttiimpia joutumaan seksuaalisen hyväksikäytön ja raiskausten uhreiksi. Jos seksiä ajatellaan yleisessä mielessä, niin nainen ei työnny, häneen työnnyttään. Nainen ei ota, hänet otetaan. Hänen seksuaalisuutensa on vaiettu asia, josta ei saisi puhua. Ja koska siitä ei juuri puhuta, sitä ei myöskään juuri ymmärretä. Tokihan nykypäivänä tilanne on dramaattisesti erilainen kuin vielä muutamia vuosikymmeniä sitten, mutta kansan syvissä riveissä ja yksittäisissä aiheeseen perehtymättömissä kansalaisissa vanhat näkemykset istuvat tiukassa. Tämän vuoksi onkin hyvä, että populaarikulttuuri pyrkii aktiivisesti muuttamaan asioita tässäkin mielessä, sillä se saavuttaa sellaisiakin ihmisiä, jotka eivät lue asioista eivätkä seuraa niihin liittyviä keskusteluja. Tutkimukseni käsittelemä artisti panostaa aiheeseen vahvasti lyriikoillaan, ja se tekee osaltaan hänestä yhteiskunnallisesti merkittävän vaikuttajan.

Miesten ajoittainen ja osin yksilökohtainen vaikeus ymmärtää naisten ja nuorten tyttöjen seksuaalisuutta aikaansaa monenlaisia ongelmia, jotka yleensä kohdistuvat naisiin. Jopa arvostetuilla

psykiatrian alan ammattilaisilla on ollut vaikeuksia luoda realistisia oletuksia aiheesta. Freudin mukaan nuorissa ja kokemattomissa tytöissä syntyisi vaistonvaraisesti seksuaalisen kiihoittuneisuuden tunne, jos heitä yhtäkkiä lähestyttäisiin ja suudeltaisiin. (Bernheimer & Kahane 1985, 189: Freudin standardipainoksen mukaan). Tällainen lähestymistapa ei toimi moneen aikuiseenkään naiseen, ja varsinkin nuorissa ja kokemattomissa tytöissä kyseinen skenaario aiheuttaisi yleensä hätäännystä ja hämmennystä riippuen toki silti hiukan molemmista osapuolista, tilanteesta ja suudelman toivottavuudesta. Kuvatunlainen hyökkäävä toiminta on omiaan alistamaan naisia ja Freudin kuvaus tästä nimenomaan nuorten ja kokemattomien tyttöjen lähestymisenä ja heidän reaktiostaan siihen on varmasti toiminut näennäisenä perusteluna monen pedofiilin toiminnalle.

Naisten seksuaalinen hyväksikäyttö on ollut ongelma jo kauan ennenkuin siitä on alettu puhua julkisesti. Tytöt ovat vielä lapsia 14-vuotiaina vaikka saattavatkin näyttää ulospäin nuorilta naisilta. Tämä voi olla joillekin miehille vaikea ymmärtää ja sitä se oli varsinkin ennen, jolloin aikuisten miesten ja nuorten tyttöjen väliset liitot olivat yleisiä myös länsimaissa. Ongelman yleisyys ja yhteiskunnan vaikeus käsittää asiaa ongelmaksi ei tehnyt siitä tytöille helpommin käsiteltävää. Jos tytöt alkoivat oirehtia jouduttuaan liian pian aikuisten tilanteiden ja asioiden äärelle, he joutuivat helposti itse syyttävän sormen eteen.

Freud esitti näkemyksen, että kokematon tyttöä ei voinut korruptoida, sillä jos seksuaalisista prosesseista ei ole olemassa mitään tietoa edes alitajuisella tasolla, niin mitään hysteerisiä oireita ei voi nousta. Näin ollen, jos tytöllä esiintyy hysteerisiä oireita sen jälkeen, kun hänet on vedetty ikätasolleen sopimattoman tiedon äärelle, hänellä ei ole enää ollut viatonta mieltä alun alkaenkaan. (Bernheimer & Kahane 1985, 222:

Freudin standardipainoksen mukaan.) Aikuiset miehet, joiden sanoilla on arvovaltaa, ovat paljon kykeneväisempiä perustelemaan vääryydet sananhelinällä, kuin mitä nuoret tytöt ovat pystyväisiä puolustautumaan. Nykyisinkin raiskaus siirretään usein uhrin syyksi joko oikeudessa tai yleisen mielipiteen piirissä. Joko urhi on pukeutunut tai käyttäytynyt provosoivasti tai sitten hän on liikkunut väärässä paikassa väärään aikaan ja pahimmassa tapauksessa hän on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena. Tarve syyttää uhria on toki myös ihmisten suojautumiskeino ikäviä ja turvattomia ajatuksia vastaan. On helpompi ajatella, että jos toimii oikealla tavalla, mitään pahaa ei voi tapahtua sen sijaan, että avaisi silmät sille tosiasialle, että kukaan ei ole tässä maailmassa täysin turvassa vääryyksiltä. On myös helpompi ajatella, ettei uhri todella ole kärsinyt tapahtuneesta, vaan hän on ollut ”pilalla” jo valmiiksi.

Feminismi on nostanut aktiivisesti naisen asemaa 1960-luvulta lähtien, ja feministisiä ajatuksia on ollut jo antiikin aikana. Naisten ja miesten erot ovat nykypäivänä etenkin länsimaissa jo hyvinkin häilyvät. Naisetkin voivat kulkea housuissa. Naiset voivat käydä aikalailla samoissa töissä kuin miehetkin, ja toisinaan naiset ovat töissä miesten ollessa kotona lasten kanssa. Naisilla on äänioikeus suuressa osassa läntistä maailmaa ja heidän ajatuksensa omaavat usein vähintään yhtä suuren arvovallan kuin miehilläkin.

Maailma on kuitenkin vielä miesten. Suurin osa maailman johtajista on miehiä niin politiikan kuin talouden ja yritystoiminnankin saralla. Valtaosassa perheitä naiset kantavat yhä suurimman vastuun kodin- ja lasten hoidosta. Nykyisin naisilla vain on sen lisäksi oikeus käydä töissäkin. Työmäärä on siis naisilla yleisesti lisääntynyt miesten pitäessä kiinni työpanoksensa merkityksestä heidän päätehtävänään. Tähän on vieläpä hyvät perusteet, miehet kun yleensä tienaa samoista

töistä paremmin kuin naiset. Suomessa miesten ja naisten välinen palkkaero oli vuoteen 2001 mennessä vaihteluistaan huolimatta pysynyt vähintään 20 prosentin kokoisena. (Kinnunen 2001, 9). Kotona tehtäviin ”miesten töihin” kuuluvat yleensä auton renkaiden vaidot ja naulojen hakkaamiset seiniin. Nämä tehtävät eivät ole jokaviikkoisia, toisin kuin naisille usein ujutettavat siivoamiset, tiskaamiset, ruoan laitot ja lasten hoidot. Näin naiset ovat yhä yleisellä tasolla alisteisia miehiin nähden, vaikka tilanne onkin tasoittunut varsinkin viimeisen viiden vuosikymmenen aikana runsaasti.

1.4. Feminismi

Feminismi on aate, joka pyrkii naisten oikeuksien parantamiseen ja sukupuolisen tasa-arvon saavuttamiseen. Kuten teoksen *Feministejä – Aikamme ajattelijoita* takakansi osuvasti kuvaa: ”Feminismi on myös visio yhteiskunnasta, missä sukupuoli vapauttaa eikä vangitse.” Feminismi jaotellaan klassisesti radikaaliin, liberaaliin ja marxilaiseen feminismiin (Anttonen ym. 2000, 74), mutta kaikkia näitä feminismien haaroja yhdistää halu rikkoa yhteiskunnassa vallitseva miessukupuolen johtoasema.

Naisen paikka yhteiskunnassa on herättänyt paljon keskustelua antiikin ajoista nykypäivään asti. Feministinen näkemys on yleisesti ottaen että naisten tulisi olla työelämässä kotirouvina toimimisen sijaan, ja että elämänsä omistaminen kodinhoidolle on vastoin feminismin periaatteita. (Gillis & Hollows 2009, 1-2). Nainen on toisaalta arvokas teki hän mitä työtä tahansa, oli se sitten palkatonta työskentelyä kotona tai uraohjuksena hikoilua työpaikalla. Nykypäivänä nainen kuitenkin voi hankkia samanlaisen yhteiskunnallisen aseman kuin miehillä (vaikka se onkin usein naisille kovemman työn takana), ja naisten aseman

parantamisen kannalta on sitä parempi, mitä useampi nainen valitsee kotona raatamisen sijaan yhteiskunnallisilla portailla nousemisen ja asettumisen arvovaltaisiin ja päättäviin asemiin. Tutkimukseni kohteena oleva artisti on valinnut uran kotiäitiyden ja jopa rakkauselämänsä sijasta. Hän on tässä mielessä loistava esimerkki feministisestä ihanteesta, tosin kaikkien naisten kohdalla uhrausten ei tietenkään tarvitse olla yhtä dramaattisia.

Feminismi on toteutunut työmaailmassa jo kiitettävästi siinä mielessä, että naiset voivat kulkea töissä ja periaatteessa opiskella mihin ammattiin haluavat. Perheen sisällä olevat ”naisten tehtävät” heijastuvat kuitenkin myös työelämään jossa avustus-, hoito-, huolenpito-, palvelu-, ja kasvatustyöt ynnä muut sellaiset ovat selkeästi naisvaltaisia. (Saarinen ym. 1987, 167: Borchorst & Siim 1984 mukaan). Nämä työtehtävät ovat erittäin tärkeitä koko yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta, eivätkä kovin monet miehet halua suuntautua niihin johtuen kenties ympäristön odotuksista ja vallitsevasta miesnormista, johon ei yleisesti ottaen kuulu sairaanhoitajana tai koulunkäynnin ohjaajana toimiminen siitäkään huolimatta, ettei miehen hakeutumista naisvaltaisiin ammatteihin katsotakaan enää nykypäivänä pahalla. Naiset taas ilmeisesti kokevat usein luontevaksi ja miellyttäväksi työskentelemisen hoiva-, palvelu- ja kasvatusaloiilla. Samoin kuin osa miehistä hakeutuu normien vastaisesti naisvaltaisille aloille, osa naisista tekee samoin hankkiutuen miesvaltaisille aloille, mikä usein tarkoittaa nousemista sosioekonomisilla tikkailta naisvaltaisissa ammateissa työskenteleviä kanssasiskojaan korkeammalle.

On aina tärkeää huomioida, että sukupuolen ja seksin ympärillä on monenlaisia valtayhteyksiä. (Apple 1996, 15). Nämä yhteydet vaikuttavat eri tavoin näkemykseen kohteen kyvyistä erilaisissa tilanteissa. Tällä tavalla voivat vaikuttaa vaikkapa

työtoverit naisen toimiessa miesvaltaisessa työyhteisössä. Pienet sukupuoleen viittaavat me-henkiset lausahdukset ja sanavalinnat voivat työntää naisen henkisesti ulos muusta ryhmästä. Samanlaisia sanavalintoja ja käytänteitä on myös muussa yhteiskunnassa. Siksi onkin tärkeää tuoda miehisen vallankäytön avuksi valjastettujen merkitysten rinnalle mahdollisimman runsaasti vahvoja naisten vahvuuteen ja valtavoimaisuuteen liittyviä merkityksiä. Pop-musiikki tekee tätä jatkuvasti ja tuo sanomaansa esille näyttävästi ja kuuluvasti.

1.5. Katsaus naiskuvan kehitykseen pop-musiikissa 1900- ja 2000-luvuilla

Tutkin naiskuvaa eri vuosikymmenien pop-musiikissa saadakseni luotua jonkinlaisen yleiskuvan siitä, mitä se oli ennen, miten se on kehittynyt, ja millaista se on nyt. Tein tutkimusta internetin avulla. Lähteenä kappaleiden levytysvuosiin käytin sivustoa www.musicvf.com. Kuuntelin kappaleita youtubessa ja pohdin jokaista lyhyesti. Linkit kappaleisiin löytyvät lähdeluettelosta.

Harry Macdonough'n vuonna 1905 levyttämä kappale *My Cozy Corner Girl* kertoo naisesta, jolla on pienet kädet ja taivaallinen katse. Kättään kappaleen nainen pitää miehensä kädessä ja he istuvat nurkassa olevalla tyynyllä yhdessä. Nainen on ilmeisesti nurkassa yleensäkin, eikä ainoastaan istuessaan siellä miehensä kanssa. Näin ainakin voisi päätellä siitä, että hänet on nimetty nurkkatytöksi.

Vuonna 1916 Harry Macdonough levytti kappaleen *The Girl on the Magazine*, jossa hän laulaa rakkaudestaan lehden kansikuvanaista kohtaan. Toista samanlaista ei ole. Mies haluaisi

ottaa hänet omakseen ja nimetä hänet kuningattarekseen. Mies siis kokee halua nostaa naisen jalustalle ja pitää häntä hyvänä. Toki hän luultavasti tuohon aikaan myös odotti, että näin tehdessään hän saisi vastalahjaksi taloudenhoitajan. Tästä kappaleesta ei kuitenkaan lauleta. Kappale kertoo vain ihastuksesta ja halusta olla naiselle hyvä.

Eddie Cantor lauloi vuonna 1925 levyttämässään kappaleessa *If You Knew Susie* tyttöystävästään, jonka ihmeellisyyttä hän taivastelee koko kappaleen ajan. Hän on ylpeä siitä, ettei kukaan muu tunne Susieta samalla tavoin kuin hän. Susie on tyylikäs tyttö, jolla on täydellinen maine. Hän ratsastaa pitkin maita ja mantuja ja pakottaa miehen kävelemään. Hän on kaunis kuin nukke eikä mies voi elää ilman häntä. Julkisesti hän voi haukotella pitkästyneenä, mutta kotona voisi kuvitella sodan olevan meneillään, niin eläväinen hän siellä on. Tällainen oli 1925-vuoden laulajasta upea nainen. Tuon ajan nainen siis ihastutti omaamalla sekä perinteisiä naisen piirteitä kuten nukkemainen kauneus ja hyvä maine, että uudenlaisia itsenäisen naisen piirteitä kuten ratsastaminen miehen kävellessä.

Vuonna 1936 Fred Astaire levytti kappaleen *The Way You Look Tonight*. Hän kertoo naisesta, jolla on lämmin hymy ja pehmeät posket. Mies ei voi kuin rakastaa naista. Pelkkä naisen ajattelemisen piristää miestä ja hän pyytää naista olemaan koskaan muuttumatta. Hän rakastaa naista juuri sellaisena, miltä hän kyseisenä iltana näyttää. Tulkintani on ehkä turhan kärkeä, mutta minusta kappale ylistää nuoruutta. Naisen luonteesta ei paljoa puhuta, eikä häntä luvata pitää hyvänä. Häntä kuitenkin luvataan rakastaa, jos hän pysyy aina saman näköisenä. Nainen sai hymyillä eikä hänellä arvostettu nykyajan mukaisia teräviä lommolla olevia poskia. Hän oletettavasti sai puhuakin kunhan puhui lempeästi. Sen kauniimpaa käsitystä kappale ei tuon ajan naiskuvasta anna.

Johnny Mercer ja Jo Stafford levyttivät vuonna 1945 kappaleen *Candy*. Kappaleessa mies ja nainen laulavat yhdessä toisistaan. Molemmat kutsuvat toistaan Candyksi (karamelliksi). Candy on ymmärtäväinen. Candy on aina kätevä, kun kumppani tarvitsee sympatiaa. Hän on vienyt kumppaninsa sydämen ja kumppani ei malta odottaa saavansa tehdä Candyta omansa. Kappale on rakastava ja tasa-arvoinen. Mies tai nainen eivät kumpikaan ole pääosassa. Kumpikaan ei alista sanoillaan toista, sillä molemmat laulavat samat asiat. Mies odottaa naiselta samaa, mitä nainen mieheltä. Ja mies antaa naiselle, mitä nainen antaa miehelle. Kun jopa hellittelynimi on sama, ei voi väittää, ettei tämä kappale antaisi kuvaa, että naiskuva oli 1940-luvulla alkanut kehittyä toden teolla. Ainakin parisuhteessa nainen pystyi olemaan miehensä kanssa tasa-arvoinen. Se on kuitenkin eri asia, kuinka tämä käytännön tasolla toteutui.

Elvis Priestley särki sydämiä vuonna 1956 muun muassa kappaleella *Don't Be Cruel*. Kappaleessa mies on alistunut naisen edessä. Hän anelee naista olemaan olematta julma häntä kohtaan ja toivoo, että nainen edes vastaisi puhelimeen, jos ei voi tulla käymään. Mies pelkää, että nainen on suuttunut hänelle ja selittää menneisyytensä olevan mennyttä ja haluavansa ainoastaan laulunsa kohteen nyt ja tulevaisuudessa. Hän jopa laulaa naimisiin menosta, jotta nainen voisi tietää varmuudella omistavansa miehen ja mies voisi tuntea, että nainen on hänen. Mies anelee naista olemaan unohtamatta häntä ja pyytää, että nainen tulisi ja rakastaisi häntä. Nainen oli siis selkeästi noussut vahvoille – ainakin parisuhderintamalla. Miehelle ei ollut häpeä näyttää haavoittuvaisuuttaan – ainakaan rakkaudessa. Nainen pystyi olemaan miehelle avoimesti vihainen ja vaikka unohtamaan koko ihmisen, jos siltä tuntui. Nainen oli vapaa ja itsenäinen ennen kuin päätyi naimisiin, ja tämä sai miehen valpastumaan.

1960-luvulla nousi antiautoritaarinen kapina. (Ganetz ym. 1986, 7). Merkittäväksi osaksi sitä nousi naisen oikeuksien peräänkuuluttaminen. Nainen ei enää halunnut alistua miehen edessä ja hän halusi tasa-arvoista kohtelua. Naissukupuolen voimaantuminen näkyi myös musiikkimaailmassa ja toisaalta musiikkimaailma osaltaan vahvisti naisten itsevarmuutta.

Nancy Sinatra levytti vuonna 1966 kappaleen, joka suorastaan hehkui vahvan naisen energiaa. *These Boots Are Made For Walkin'* kertoo naisesta, jota mies on pettänyt. Vuonna 1966 naisilla oli näyttäviä kenkiä, ja Nancy teki laulullaan selväksi, että ne ovat muutakin varten kuin vain kaunistamaan naisten sääriä. Hän lupaa miehelle, että jonain päivänä hänen kenkensä tulevat kävelemään miehen ylitse.

”You keep saying you've got something for me. Something you call love..”, Nancy laulaa ja hänen sanoistaan kuultaa vahvan naisen asenne. Miehen rakkaus on asia, mitä hänellä on annettavana naiselle. Se ei ole asia, mikä naisen olisi ehdoitta otettava vastaan. Nainen voi kieltäytyä miehen rakkaudesta ja hän on kykenevä tiedostamaan, jos mies on uskoton. Sen sijaan, miten ennen nainen joutui vain kärsimään miehen uskottomuudesta kaikessa hiljaisuudessa, 60-luvun nainen näyttää petturille taivaan merkit. Nancy sanoo miehelle suoraan, mitä mies tekee väärin ja tietää vailla pienintäkään epävarmuuden häivää olevansa oikeassa. Sukupuoli ei tee häntä automaattisesti altavastaajaksi.

Vuonna 1976 ruotsalainen yhtye nimeltä Abba levytti kappaleen *Dancing Queen*. Se kertoo vapaasta ja onnellisesta nuoresta naisesta, joka saa tanssia ja nauttia elämästään niin että muut voivat vain katsoa ja ihaila. Nainen on lähtenyt yöelämään etsimään miestä itselleen. Nainen kiusaa miehiä ja saa heidät

syttymään, mutta katoaa seuraavassa hetkessä. Tällainen naiskuva ei olisi ollut mahdollinen vielä pari vuosikymmentä aiemmin. Nainen kuvataan oman itsensä herrana, joka saa olla vapaa ja leikkisä. Hän saa mielistelemisen sijaan leikkiä miehillä eikä seksuaalisuus ole enää tabu jota olisi piiloteltava kotiseinien sisäpuolella.

Vuonna 1986 Madonna levytti kappaleen *Papa Don't Preach*. Kappale kertoo teini-ikäisestä tytöstä, joka on tullut raskaaksi poikaystävälleen. Hän laulaa isälleen pyytäen, ettei tämä lakkaisi rakastamasta tytärtään kuullessaan raskaudesta. Hän pyytää isältään apua ja kertoo, että aikoo pitää vatsassaan kasvavan lapsen ja perustaa perheen poikaystävänsä kanssa. Tyttö kertoo isälleen ymmärtävänsä mitä sanoo ja hän anelee isäänsä pysymään vahvana. Tilannetta ei helpota yhtään se, ettei tytön isä alun alkaenkaan ole pitänyt tämän poikaystävästä ja nyt he ovat sotkeneet asiansa. Tyttö tietää että uhraa paljon, mutta haluaa silti seurata omaa sydäntään. Hänen ystävänsäkin neuvovat tekemään abortin ja tyttö kaipaa isänsä neuvoja. Tyttö koettaa selittää isälleen poikaystävänsä kohtelevan häntä hyvin ja että he ovat rakastuneita. Hän kaipaa isänsä hyväksyntää päätökselleen.

Kappale kertoo tilanteesta, joka olisi ollut tabu vielä kymmenen vuotta aiemmin. Nuori tyttö on harrastanut esiaviollista seksiä. Hän on tehnyt itsenäisen päätöksen alkaa äidiksi ja hän kertoo sen isälleen ilmoitusluontoisesti. Madonna laulaa vahvasta nuoresta naisesta. Toisaalta laulu kertoo myös seksuaalisesta ja erehtyväisestä teinistä. Kappale kertoo myös tytöstä, joka on aivan eksyksissä ja hädissään, ja kaipaa isänsä tukea. 80-luvun nainen oli siis kaikkea tätä; hän oli itsenäinen tiettyyn pisteeseen saakka jo nuorena. Hän oli seksuaalinen olento. Häntä eivät enää sitoneet samat yhteiskunnan normit kuin aiemmilla vuosikymmenillä. Hän uskalsi luottaa isäänsä sen sijaan, että

olisi suhtautunut tähän pelkällä etäisellä pelonsekaisella tunteella ja hän kykeni uskomaan tulevaisuuteen vaikeissakin tilanteissa.

Ace of Base julkaisi vuonna 1993 kappaleen *All That She Wants*. Kappale kertoo naisesta, joka haluaa vain rentoutua rannalla, pitää hauskaa ja etsiä aina uuden miehen rakastajaksensa kadotakseen seuraavana päivänä. Bändi kehoittaa miehiä varomaan, sillä nainen on metsästäjä ja mies on saalis. Tämä laulu kertoo sukupuoliroolien pyrkimisestä hitaaseen käännökseen – jos ei ylösalaisin, niin ainakin tasa-arvoisempaan suuntaan. Kappale ei hauku seksuaalista naista halvaksi olennoiksi jota tulisi halveksia, vaan vaaralliseksi saalistajaksi, jota tulisi pelätä. Kaksinaismoraali, jonka mukaan miesten on soveliasta kerätä mahdollisimman paljon seksikokemuksia ja naisten taas on pidettävä omat seksikumppaninsa minimissä, alkoi tulla kyseenalaistetuksi. Nainen sai olla – ainakin pop-musiikin lyriikoissa – seksuaalinen, dominoiva ja itsenäinen ihminen, joka harrastaa seksiä kaipaamatta parisuhdetta ja huolehtimatta maineensa tahraamisesta.

Vuonna 1996 pop-taivaalle singahti tyttöenergiaa joka tilanteessa kovaäänisesti julistava tyttöbändi Spice Girls hitillään *Wannabe*. Kappaleessa tytöt antavat neuvoja miehille, jotka haluaisivat olla heidän rakastajiaan. Miehen on tultava toimeen heidän ystäviensä kanssa ja toimittava nopeasti sen sijaan, että tuhlaisivat heidän arvokasta aikaansa. Jos mies haluaa kuulua heidän tulevaisuuteensa, hänen on unohdettava heidän menneisyytensä. Mies ei voi vain ottaa, hänen on osattava myös antaa. Laulajat ovat itsevarmoja, kovaäänisiä, vaativia ja iloisia. Kappale toi esille vaativan naisen, joka ei pysy hiljaa eikä hyväksy mieheltä mitään, mikä häntä ärsyttää. Naisen, jolle ystävät ovat kaikki kaikessa ja miehet ovat toisarvoisia.

Avril Lavigne julkaisi vuonna 2007 kappaleen *Girlfriend*, jossa hän laulaa miehelle, jonka hän haluaa saada itselleen. Miehellä on tyttöystävä, mutta nainen ei anna sen häiritä, vaan tekee selväksi, että haluaa tulla tämän tilalle. Samalla linjalla oli tyttöbändi Pussycat Dolls kaksi vuotta aiemmin hitillään *Don't Cha*. Molemmat kappaleet kertovat naisesta, joka kokee olevansa parempi kuin haluamansa miehen nykyinen tyttöystävä eikä salaile sitä. 2000-luvun nainen on näiden kappaleiden mukaan häikäilemätön ja äärimmäisen itsevarma. Hän ottaa mitä haluaa, vaikka se ei edes olisi sallittua. Miehet ovat avutonta riistaa tälle naiselle, jolle toinen nainen on vain ärsyttävä häiriötekijä.

Kun *Call Me Maybe* kajahti ilmoille vuonna 2012 Carly Rae Jepsenin laulamana, oli ero 2000-luvun ja 2010-luvun naisten välillä helppo huomata. Carly Rae ei laulussaan koettanut iskeä varattua miestä. Hänen laulunsa nainen on ihastunut vauhdilla ja tekee rohkeasti aloitteen. Kappale antaa naisille hyvän iskurepliikin:

”Hey, I just met you and this is crazy. But here's my number, so
call me, maby?”

Vaikka kaikki muut pojat koettavat iskeä häntä, hän tekee itse aloitteen kun kokee olevansa tarpeeksi kiinnostunut tapaamastaan miehestä. 2010-luvun nainen on pop-musiikissa ja kenties muussakin elämässä aloitteellinen mutta kohtelias. Hän osaa sanoa ei, ja jos on tarpeen, niin hän osaa myös sanoa kyllä. Ja hän saa miehen sanomaan kyllä. Jos ei saa, niin hänen maailmansa ei kaadu eikä edes värähdä.

Peilaan pop-kulttuurin luomaa/heijastamaa naiskuva-aikaa paljolti suhteessa miehiin. Se ei kuitenkaan ole minun tietoinen eikä tiedostamaton valintani. Pop-musiikki käsittelee aihetta suurissa määrin juuri tämän lähestymistavan kautta. Valitsin jokaiselta vuosikymmeneltä kappaleen (90- ja 2000-luvuilta kaksi, koska halusin tuoda molemmilta esittelemäni kaksi

kappaletta näkyville jatkumona), joka oli kohtuullisen suosittu ja joka avasi mielestäni jonkinlaista naiskuvaa. Nämä kappaleet käsittelivät lähes kaikki joko rakkautta tai seksiä ja tällaiset teemat sisältävät usein naisten ja miesten välisen vastasetelman.

1.6. Naiskuva nykypäivän pop-kulttuurissa

Nykypäiväksi lasken vuodet 2012-2014. Käytin lähteenäni jälleen sivustoa www.musicvf.com, jonka avulla pidin huolen, että tarkastelin oikeiden vuosien musiikkia. Koska kyseisellä sivustolla ei ole vielä edustettuna vuoden 2014 kappaleita, käytin apunani myös sivustoa www.billboard.com. Kappaleiden sisältöihin tutustuin sivulla www.youtube.com. Kappaleiden linkit löytyvät lähdeluettelosta.

Aiemmin kirjoitinkin jo Carly Rae Jepsenin kappaleen *Call Me Maybe* välittämästä naiskuvasta. Eräs toinen 2012- vuoden hittikappale oli Bruno Marsin levyttämä *When I Was Your Man*, jossa mies suree menetettyään naisen rakkauden. Hän katuu tekemisiään ja tekemättömyksiään ja ottaa avoimesti syyt niskoilleen. Hän on haavoittuvainen ja myöntää olleensa väärässä. Mies pyytää naiselta anteeksi ja toivoo naiselle kaikkea hyvää toisen miehen kanssa, laulaja itse kun on pilannut omat mahdollisuutensa. Nainen on siis vallan kahvassa. Hän tietää mitä haluaa ja ansaitsee, ja jos häntä ei kohdella hänen ansaitsemallaan tavalla, hän lähtee suhteesta. Hän on vapaa määrittelemään itse omat tarpeensa ja toimimaan niiden mukaisesti. Mies saa jäädä suremaan, jos nainen päättää lopettaa suhteen. Nainen on myös oletettavasti miehen kunnioituksen kohde, sillä mies ei katkeroidu tämän lähdöstä vaan toivoo tälle pelkkää hyvää.

Eron jälkeisistä tunnelmista kertoo myös niin ikään vuonna 2012 levytetty Taylor Swiftin *We Are Never Ever Getting Back Together*. Siinä parilla on ollut tapana erota ja palata yhteen jo useampaan otteeseen, ja nyt nainen on päättänyt vakaasti, etteivät he palaa enää koskaan takaisin yhteen. Hän pohtii heidän suhdettaan ja miehen tekemiä virheitä. Hänellä ärsyttää ja huvittaa miehen yritykset saada hänet takaisin jälleen kerran. Nainen suhtautuu mieheen ja eroon kevyesti ja huumorilla, mutta samalla päättäväisesti. Tässäkin kappaleessa nainen on vallan kahvassa. Mies on kohdellut häntä huonosti, joten hiukan tylyn kuuloinen asian ilmaisu on oikeutettua. Nainen voi nauraa miehen hölmöilyille ja pysyä lujana miehen tahdon edessä.

Vuonna 2013 ennen kilttinä tyttönä tunnettu mutta sittemmin tyyliänsä dramaattisesti tuhemmaksi muuttanut Miley Cyrus levytti kappaleen *We Can't Stop*. Siinä hän laulaa juhlimisesta ja asenteesta, millä hänen kanssaan juhlitaan. Juhlijat voivat suudella ketä tahtovat ja elää kuten haluavat. He omistavat talon jossa ovat (joko konkreettisesti tai metaforisesti) ja he tekevät itse omat sääntönsä. Hän muistuttaa muita tyttöjä, että vain Jumala voi tuomita heidät. He päättävät, kuinka asiat menevät. Asiat eivät määrää, kuinka he toimivat. He saavat rakastaa ketä haluavat ja sanoa mitä haluavat. Kappale kertoo naisesta, jolle ystävät ovat tärkeitä ja joka kokee olevansa osa kaveriporukkaa. Hän on vapaa ja itsevarma ja hän levittää asennettaan ympärilleenkin.

Samana vuonna Katy Perry julkaisi kappaleen *Roar*. Siinä esiintyvä nainen on ollut pitkään miehensä alistamana. Hän on pysynyt hiljaa ja ollut kaikesta samaa mieltä miehensä kanssa, mutta nyt hän on saanut voimaa nousta tätä vastaan. Mies ei enää ole hänen yläpuolellaan. Nainen on noussut miehen tasolle, kenties korkeammallekin. Kappaleen nainen ei enää ole hiljaa. Hän karjuu voimansa tunnossa kuin leijona.

Vuonna 2014 ilmestyi kappale *The Monster*, jonka levyttivät yhdessä rap-artisti Eminem ja laulaja Rihanna. Rihanna laulaa kappaleessa kertosaheen, missä hän kertoo olevansa hyvissä väleissä sänkynsä alla olevan hirviön ja päänsä sisäisten äänien kanssa. Hän kertoo, että miehen on turha yrittää pelastaa häntä ja toteaa, ettei ole reilua että mies pitää häntä hulluna. Voi toki olla, että hän ei laula miehelle. Ehkä hän laulaa itsensä puolesta, ehkä itsensä ja Eminemin molempien puolesta. Tai vain Eminemin. Sanoman vastaanottaja on epäselvä, mutta sanoma on selkeä. Hän on ehkä erikoinen, mutta hän ei ole hullu eikä tarvitse apua. Hän pärjää omillaan. Hän on moderni nainen.

Nykypäivän pop-musiikin välittämä naiskuva on vahva ja itsenäinen. Nykynainen ei elä miesten laatimilla säännöillä eikä edes toisten naisten tekemillä säännöillä. Hän tietää mitä haluaa ja jos sitä ei saa jostain, hän lähtee hakemaan haluamaansa muualta. Miehet ovat polvillaan hänen edessään. Maailma on polvillaan hänen edessään. Kaukana ovat ajat, jolloin nainen oli vain suloinen olento nurkassa. Kauan on myös siitä kun Nancy Sinatran laulussaan kuvastama voimaantunut nainen totesi miehelleen, että häntä ei kohdella miten sattuu. Silti kappaleen sanomassa oli paljon samaa Katy Perryn *Roarin* kanssa. Nainen on yhä kykeneväinen alistumaan miesten edessä. Hän on yhä yhteiskunnassa altavastaaja.

Katsaus pop-musiikin edustamassa naiskuvassa vuosien saatossa tapahtuneeseen muutokseen antaa käsityksen jonkinlaisesta sen välittämästä yhtenäisestä viestistä. Kun kehitystä tarkastelee kokonaisuutena, tuntuu kuin kappaleet kertoisivat yhtä yhteistä sanomaa: nainen on edistänyt asemaansa yhteiskunnassa suunnattomin harppauksin. Naisen on oltava vahva. Miehetkin ovat polvillaan vahvan ja itsevarman naisen edessä. Naisen ei

tarvitse tuntea alemmuutta ja alistua hiljaisena. Naisen tulee näkyä, kuulua ja toimia. Nainen on tulevaisuuden hallitsija.

1.7. Aiempia tutkimuksia

Vesa-Matti Salomäki on tutkinut väitöskirjassaan (Salomäki 2011) biologisen sukupuolen rakentamista. Tutkimuksessaan hän tarkastelee ihmisten biologisia sukupuolieroja ruumiillisina ja sosiaalisina eroina antiikista nykypäivään. Biologisen sukupuolen hahmottuminen sekä ruumiilliset ja sosiaaliset sukupuolierot ovat olennainen osa naiseuden ja naiskuvan kuvaamista, joten käytän Salomäen tutkimusta lähdeaineistonani useassakin kohtaa.

Pro gradu -tutkimuksessaan Johanna Ylipulli (Ylipulli 2005) tarkastelee mediakulttuurin uusia naiskuvia. Hän keskittyy kuvaamaan 2000-luvun alun toiminnallisia ja väkivaltaisia naiseuden ilmentymiä sukupuoliperformansseina ja sukupuolista tyyliä julki tuovina tekijöinä. Tästä tutkimuksesta nostin esille hänen kuvauksensa käsitteestä ”populaari”.

Johanna Böckermanin pro-gradu -tutkimus (Böckerman 2012) käsittelee nimensä mukaisesti sitä, kuinka naiskuva määrittyi Nuorten Naisten Kristillisen Yhdistyksen julkaisuissa 1900-luvun alusta vuoteen 1930. Hänen tutkimuksensa kiinnosti minua sisältämänsä naiskuvan käsitteen vuoksi. Erityisen hyödylliseksi omaa tutkimustani ajatellen koin Böckermanin kirjoituksen naiskuvatutkimuksesta ja sen toin esille avateessani naiskuvan käsitettä.

1.8. Käsitteet

Konstruktivismi: Tietoteoria, joka korostaa näkemystä, minkä mukaan rakennamme eli konstruomme identiteettimme ja tietomme erilaisten kertomusten kautta. (Aaltola & Valli 2001 II, 119).

Populaari: Suuren yleisön suosiossa oleva, yleistajuinen ja kansanomainen (Ylipulli 2005, 23; Sivistyssanaston 1995 mukaan).

2. Tutkimuksen toteutus

2.1. Tutkimusaineiston esittely

Tutkimusaineistoni koostuu niistä Lady Gagan kappaleista, jotka näkemykseni mukaan edustavat jonkinlaisia naiskuvia. Aineiston rajaus ei ollut helppo eikä nopea tehtävä. Jouduin sitä varten käymään läpi ja analysoimaan koko hänen tuotantonsa.

Valittuani tutkimuskohteekseni naiskuvan Lady Gagan lyriikoissa, huomasin hyvin pian, että tehtävä ei ole yksinkertainen. Gaga ei ole pelkkä yksiulotteinen poppari. Hän on taiteilija. Hänen lyriikkansa ovat usein moniselitteisiä. Kun niihin lisää musiikkivideot, merkitykset muuttuvat ja monipuolistuvat entisestään. Päätin heti tutkimukseni alkuvaiheessa jättää musiikkivideot pois tutkimuskentästäni, tosin en malta olla sivuamatta niitä hiukan erityistapauksissa. Musiikkivideoiden lisäksi Gaga on tietysti pop-tähtenä esikuva myös pukeutumisellaan ja muilla ulkoiseen olemukseensa liittyvillä seikoilla sekä myös lavaesiintymisillään. Näitä aspekteja en silti myöskään lähde erikseen arvioimaan.

Gagan lyriikat ovat haastavia. Niissä esiintyy monia kieliä ranskasta japaniin ja lyriikat voidaan tulkita lukemattomilla tavoilla. Usein niitä on mahdoton tulkita vain pinnallisesti, sillä siten niissä ei olisi mitään logiikkaa. Totesin, että tutkijana ja ihmisenä minun on järkevintä keskittyä omiin ensisijaisiin tulkintoihini hänen lyriikoistaan ja jättää lukemattomat muut tulkintamahdollisuudet huomioimatta. Tämä edesauttaa ensinnäkin sitä, ettei tutkimuksestani tule liian laajaa, ja myös sitä että tutkijana, ihmisenä ja kuuntelijana minä voin suoltaa

raakaa kokemusperäistä tietoa siitä, millaista naiskuvaa hän ainakin minun subjektiivisen kokemukseni mukaan musiikillaan edistää.

Käytyäni läpi Lady Gagan koko tuotannon jokaisen kappaleen valitsin tutkimusaineistokseni ne laulut, jotka mielestäni edustavat jonkinlaista naiskuvaa/naiskuvia. Lista niistä sekä niihin johtavista youtube-linkeistä löytyy lähdeluettelosta. Tämä valinta perustuu siis tutkijan omaan subjektiiviseen tulkintaan kappaleiden sisällöistä, mutta se sopii yhteen sen kanssa, että myös kappaleiden tulkinta kuvastaa ainoastaan omaa näkemystäni, joskin huomioin myös Gagan omia kommentteja kyseisistä kappaleista siinä määrin mitä olen saanut niitä tietooni.

2.2. Tutkimusmenetelmät

Tutkimukseni on kvalitatiivinen. Aineistoni on kvalitatiivista samoin kuin tulkintani siitä. Käsite ”kvalitatiivinen” kuvaa aineiston ja analyysin muotoa määritellen sen ei-numeraaliseksi. (Eskola & Suoranta 1998, 13: Uusitaloon 1991 verraten).

Tutkimukseni lähestymistapa on aineistolähtöinen.

Tutkimustapani on tyypittely - teemoittelu -tutkimus.

Kuten teemoittelututkimuksessa kuuluukin, nostan aineistostani aineistolähtöisesti esiin keskeisiä aiheita etsien niistä yhdistäviä ja erottavia seikkoja. Pilkon siis aineistoni osiin ja kokoan sen yhteen eri aihepiirien pohjalta. Pilkkomisen ja yhteen kokoamisen teen koodaamalla tulostetun aineistoni korostusväreillä siitä löytämiäni teemojen mukaan.

Teemoiteltuani aineistoni kirjoitan sen järkevään muotoon tyypittelyn avulla. Muodostan siis aineistoni ryhmiksi, joiden sisältämät tarinat ovat keskenään samankaltaisia. Näin saan rakennettua laajan aineiston pohjalta taloudellisen kuvausmallin, missä saan esiteltyä yleisimmän version kunkin teeman sisällöstä. (Silius 2008.)

2.3. Tutkimustapa

Ensimmäiseksi valitsin aiheen. Sen jälkeen luin aiheitani sivuavaa kirjallisuutta ja keräsin hiukan teoriapohjaa. Tämän jälkeen tein tutkimussuunnitelman, jota seurasi sisällysluettelon hahmotteleminen. Kuuntelin Lady Gagan kappaleita ja orientoiduin aiheeseeni parhaani mukaan. Katsoin muutaman musiikkivideon, mutta tulin siihen tulokseen, että koska aiheeni käsittelee nimenomaan lyriikoita, niin minun ei kannata sotkea ajatuksiani musiikkivideoilla, jotka houkuttelevasti tuovat laulujen sanoituksille uudenlaisia tulkintatapoja, mutta samalla myös estävät puhtaan ja ainoastaan lyriikoihin perustuvan tulkinnan. Samalla ymmärsin, ettei mikään inhimillinen tulkinta voi olla täysin puhdasta ja ainoastaan valittuun materiaaliin pohjautuvaa. Tutkijana peilaan väistämättä lukemaani ja kuulemaani kaikkeen mitä olen aiemmin kokenut, tuntenut, kuullut ja lukenut. Se lienee kuitenkin tutkimukseni tavoitteen huomioiden hyväksyttävää, sillä samalla tavoin lyriikoita kuuntelevat kaikki muutkin ihmiset.

Seuraavaksi alkoi aineiston kerääminen ja analysointi. Kerätessäni aineistoa jouduin jatkuvasti huomaamaan, kuinka vahvasti aineiston kerääminen ja käsitteleminen nivoutuivatkaan yhteen. Tämä seikka kuitenkin kuuluu olennaisena osana laadulliseen tutkimukseen. (Aaltola&Valli 2001, 20.) En voinut vain katsoa aineistoa läpi pintapuolisesti ja vetää ruksia

tutkimukseeni kuulumattomien kappaleiden päälle. Minun täytyi tulkita jokainen kappale lause lauseelta syvällisesti läpi.

Käytyäni läpi kaikki kappaleet, valitsin niistä sellaiset, jotka mielestäni edistivät jonkinlaista tai useammankinlaisia naiskuvia. Valitsemani kappaleet tulostin ja tutkin, millaisia naiskuvia ne sisälsivät. Löysin kuusi vahvasti esille tullutta naiskuvaa: *vahva nainen, rohkea nainen, heikko nainen, vapaa nainen, rakastunut nainen ja nainen seksuaalisena olentona*. Tämän jälkeen värikoodasin materiaalini. Jokaisella naistyyppillä oli oma värinsä. Moni lause kertoi samanaikaisesti useammankinlaisista naisista. Tämä ei mielestäni ollut epäloogista, sillä ne kertovat ihmisistä, ja kukaan ei ole täysin mustavalkoinen. Jokainen edustaa ainakin välillä yhtäaikaisesti jopa vastakohtia eri luonteenpiirteistä, tunnetiloista ja motiiveista.

Minulle tuotti useaan otteeseen päänvaivaa tutkimukseni subjektiivisuus. Koska näkökulmanani on pop-musiikki kasvattajana, mietin usein sitä, keitä pop-musiikki kasvattaa. Totuus lienee että kaikkia sen piirissä olijoita, mutta ennen kaikkea nuorisoa. Itse en ole 31-vuotiaana enää missään määrin laskettavissa nuorisoksi. Silti käytin itseäni tulkitsijana. Pohdin useaan otteeseen, onko siinä ristiriita: pohdinko nuorison tulkintoja aikuisen silmin? Tulin kuitenkin siihen tulokseen, että musiikin ja lyriikoiden kuunteleminen ja tulkitseminen on niin subjektiivinen kokemus, ettei kukaan luultavasti koe sitä täysin samalla tavalla kuin toiset. Merkitysten etsiminen tarkoittaa väistämättä aina nimen omaan henkilökohtaisten merkitysten antamista asialle, ja inhimillinen todellisuus sisältää monia merkityksiä, sillä yksilöinä koemme jokainen asiat omalla tavallamme. (Aaltola & Valli 2001b, 45). Aiheenani ei myöskään ole nuorten tulkinnat Lady Gagan lyriikoista, vaan Lady Gagan lyriikoiden ilmentämä naiskuva – toki siitä

näkökulmasta, että pop-kulttuuri on eräänlainen kasvattaja yhteiskunnassamme, ja sillä on merkitystä ihmisten ajatusmalleille.

Nojaan tutkimuksessani konstruktivismiin siinä mielessä, että koen ihmisten muodostavan mielikuvansa ja tulkintansa asiasta kuin asiasta – myös Lady Gagan lyriikoista – aina subjektiivisista lähtökohdista. Kaikki tulkinta pohjautuu yksilön aiempiin kokemuksiin. Näin ollen kenenkään tulkinta mistään asiasta ei voi olla täysin samanlainen kenenkään toisen ihmisen tulkinnan kanssa vaikka tulkinnan kohde ja molempia ympäröivä maailma ovatkin samat.

Konstruktivistisessa ajattelussa ei uskota mahdollisuuteen saavuttaa kaikille yhteistä ja samanlaista totuutta. Todellisuudesta voidaan toki saavuttaa aitoja näkökulmia, mutta ne ovat vain näkökulmia muiden joukossa. Yhden ainoan kaikille yhteisen todellisuuden olemassa oloon ei uskota. Maailman nähdään muodostuvan erilaisista todellisuuksista, jotka konstruoituvat lukemattomin tavoin ihmisten mielissä ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. (Aaltola & Valli 2001b, 119.) Näin ollen voin ajatella, ettei tutkimukseni kannalta ole suurtakaan merkitystä, analysoinko itse tekemiäni tulkintoja vai useiden eri teini-ikäisten tekemiä tulkintoja. Jokaisen ihmisen tulkinnat ovat joka tapauksessa lähtökohtaisesti erilaisia kuin kenenkään toisen. Minun tulkintani ovat maailman mittasuhteissa käytännössä aivan yhtä yleistettäviä kuin vaikka usean kymmenen teini-ikäisen kuuntelijan tulkinnat olisivat, sillä jokainen näkemys on kuitenkin yksilöllinen.

Vaikka laadullinen tutkimus usein pyrkiikin tuomaan esille erityisesti niiden henkilöiden tulkintoja, jotka ovat tutkimuksen kohteena (Aaltola & Valli 2001a, 17), niin koska keskityn

nimenomaan lyriikoiden edistämään naiskuvaan, on tulkintani oltava jotain Lady Gagan mahdollisesti tarkoittamien merkitysten, nuorten luultavasti poimimien merkitysten ja omien tulkintojeni väliltä. Painotan viimeiseen, sillä kuuntelijana ja tutkijana vain minun tulkinnallani on todellisuuspohja. En voi olla varma siitä, mitä Lady Gaga on kappaleita kirjoittaessaan ajatellut. En voi tietää, miten kukakin nuori hänen lyriikkansa tulkitsee. Varmuudella tiedän ainoastaan sen, miten itse asiat tulkitsen. Sinä joka luet tutkimustani, saatat olla asioista kanssani hyvinkin eri mieltä. Sinulla on siihen oikeus ja ennen kaikkea mahdollisuus, sillä materiaalini löytyy hyvin helposti niin levyhylyistä kuin internetistäkin kenen tahansa vapaasti tulkittavaksi. Tarkoitukseni on kuitenkin herättää ajatuksia ja perustella omat näkemykseni.

Koodattuani materiaalin keskityin tarkemmin kirjallisuuteen. Keräsin ja luin materiaalia. Sen jälkeen aloin kirjoittamaan. Kirjoitin ensin tutkimukseni teoriapohjan ja rungon. Sen jälkeen kuvasin aineistosta poimimani, tutkimuskysymykseni kannalta merkityksellisimmät asiat ja analysoin sekä tulkitsin niitä omien teemojensa alla. Tämän jälkeen muodostin aikaan saamastani materiaalista synteessin, missä muodostin kokonaiskuvan teemojen sisällöistä ja merkityksistä ja pohdin niiden välisiä suhteita. Lopuksi pohdin vielä, mitä saavuttamani johtopäätökset merkitsevät käytännössä.

2.4. Analyysit

Tekstejä tulkittaessa on järkevää käyttää suopeuden periaatetta. Sen mukaan toimittaessa hyvinkin hämmentävästä tekstistä pyritään muodostamaan niin järkevä ja johdonmukainen kuin osataan. Tulkitsijan on oletettava, että kirjoittajalla on ollut järki päässä ja tavoite mielessä tekstiä luodessaan, ja kirjoittaja taas

voi muodostaa vaikeampiselkoistakin materiaalia luottaen siihen, että tähän periaatteeseen nojaten lukijalla on mahdollisuus ymmärtää tekstin sanoma. Pienet ristiriitaisuudet ja virheet on tulkintaa tehtäessä mahdollista ohittaa, sillä suopeuden periaatteen mukaan lukija voi olettaa, että ne ovat olleet tarkoituksettomia. (Kaakkuri-Knuutila 1998, 31.) Koska Lady Gagan lyriikat ovat monitulkinnallisia ja usein täysin mahdottomia ymmärtää kirjaimellisesti, on minun ymmärrettävästi tukeuduttava suopeuden periaatteeseen tulkinnoissani.

Kappaleessa *Artpop* Gaga totesi itsekin:

”My artpop could mean anything.”

Hän antaa siis käytännössä vapaat kädet henkilökohtaisiin tulkintoihin. Hän ymmärtää ja arvostaa henkilökohtaisen kokemuksen arvon kuntelijoidensa oikeutena, sillä hänen musiikkinsa on hänelle taidetta, ja taide on jokaiselle kokijalleen henkilökohtainen kokemus ja jonkinlainen matka omaan sisimpään.

Jokaista ilmaisua tutkittaessa on aina otettava huomioon asiayhteys. (Kaakkuri-Knuutila 1998, 30). En siis voi tulkita aineistoa lause kerrallaan irrallaan muusta kappaleen aineksesta. Oletan jo lähtökohtaisesti, että jokainen laulu muodostaa oman kokonaisuutensa ja kertoo oman tarinansa. Olisi asiayhteyden ja kappaleen arvon loukkaamista, jos olettaisin laulujen koostuvan keskenään riippumattomista, yksittäisistä lauseista, joista jokainen kertoisi omaa irrallista tarinaansa. Vaikka siis tulkitsemme kappaleita välillä yksittäisten lauseiden kautta, niin tulkintani pohjautuu aina kyseisen kappaleen muodostamaan kokonaisuuteen. Tämä ei silti suinkaan tarkoita sitä, etteikö sama kappale ja jopa sama lause voisi sisältää useitakin erilaisia näiskuvia.

3. Tutkimustulokset

Löysin aineistostani kuusi erilaista naiskuvaa. Mikään kappale ei tuonut julki vain yhtä ainoaa naiskuvaa, vaan parhaimmillaan yksi kappale saattoi sisältää kaikki kuusi naiskuvatyyppeä. Usein sama lausekin sisälsi useita eri naiskuvia. Keskityn seuraavassa kertomaan merkittävimmät ilmentymistavat jokaisesta kuudesta naiskuvasta.

3.1. *Vahva nainen*

Vaikka hänellä oli varakkaat vanhemmat, Gaga ei pelännyt rankkaa työtä pärjätäkseen omillaan. Ennen menestystään musiikkimaailmassa hän työskenteli muun muassa tarjoillen kahvilassa ja gogo -tanssien baarissa. (Phoenix 2010, 29 ja 34). Gaga oli siis vahva nainen jo ennen menestystään. Hän ei luottanut siihen, että kukaan muu tekisi asioita hänen puolestaan. Hän halusi pärjätä itse niin elämässä kuin musiikkibisneksessäkkin. Gaga tiesi sen vaativan paljon työtä, mutta hän ei epäröinyt nähdä vaivaa saadakseen haluamansa. Hän ei antanut kenenkään muun päättää tyylistään eikä musiikistaan. Gaga on mielestäni hyvä esimerkki vahvasta naisesta, joka ottaa elämältä sen mitä haluaa, ja tekee sen itse omalla hiellään ja kyynelillään.

Gaga vertaa itseään Peter Panin Helinä-keijuun, joka lakkaa olemasta jos kukaan ei usko häneen. ”Olen kuin Helinä-keiju”, hän huusi lavalla Las Vegasissa vuonna 2010. ”Tiedättehän, että hän kuolee, jollette taputa hänelle? Huutakaa minulle! Haluatteko että kuolen?!”(Goodman 2010, 6.) On vaikea sanoa, tekeekö maine Gagasta vahvan vai heikon. Hän tarvitsee

mainetta ja himoitsee sitä. Tämä on toki täysin ymmärrettävää, sillä ilman mainetta hän ei voisi olla menestynyt siinä työssä, mitä haluaa tehdä ja maine mahdollistaa hänen itseilmaisunsa myös muun muassa hänen lavashow'ssaan, minkä rakentaminen vaatii lipputulojen tuomaa rahaa.

On heikkoutta olla riippuvainen yhtään mistään, ja silti jokainen meistä on riippuvainen jostain. Vähintäänkin koemme yleensä jossain määrin riippuvuutta ruoasta, juomasta, rakkaudesta ja seurasta. Jotkut ovat riippuvaisia televisiosta, toiset seksistä tai päihteistä. Gaga valitsee itse oman riippuvaisuutensa. Riippuvuus asiasta kuin asiasta vaikuttaa olevan hänelle tietoisesti harkittu valinta. Hän päättää, mitä haluaa ja tekee haluamansa eteen tarvittavat uhaukset ja ponnistelut. Sellainen on mielestäni vahva nainen!

Lady Gaga puhuu suhteestaan riippuvuuksiin kappaleessa *Teeth*:

”Got my addictions (my addictions) and I love to fix 'em (and I love to fix 'em). No one's perfect.”

Ihmisen ei siis tarvitse olla vapaa paheista. Itselleen on oltava armollinen. Silti paheita ei kannata hyväksyä, vaan niistä pitää aktiivisesti pyrkiä pääsemään eroon. Paheidensa ja riippuvuuksiensa kanssa painimistakaan ei silti kannata ottaa liian vakavasti, vaan niihin kannattaa suhtautua ihanina haasteina. Ehkäpä vahvaa naista ei tunnista siitä, että hänellä ei ole heikkouksia, vaan ennemminkin siitä, kuinka hän heikkouksiinsa suhtautuu ja mitä hän niille tekee.

Kappale *Paper Gangsta* edustaa selkeästi kuvaa vahvasta naisesta. Paper Gangsta kertoo siitä, millaisen miehen Gaga haluaa ja millaista ei. Hän haluaa miehen, joka on oikeasti upea, eikä ainoastaan vaikuta siltä. Paper Gangsta on mies, joka ei ole

sitä miltä näyttää. Pelkkä pinta ei Gagaa kiinnosta, sillä ennen kaikkea hän haluaa miehen, joka pitää lupauksensa eikä esitä mitään. Paper Gangsta haluaa Gagan antavan elämänsä hänelle, mutta jos Gaga tekisi sen, hän saisi rakkauden sijaan vain olon huijatuksi tulemisesta. Tämän voisi ajatella tarkoittavan että kenenkään naisen ei tulisi antaa elämäänsä kenellekään miehelle, sillä naisen elämä kuuluu naiselle itselleen. Kappale neuvoo, ettei kannata ottaa miestä vain ensivaikutelman vuoksi. Mies saattaa kestitä naista ja puhua paljon kauniita sanoja, mutta se millä on merkitystä, on että pysyykö mies puheidensa takana. Naisen tulee tietää oman arvonsa, ja tämän viestin kuulee seuraavasta pätkästä:

”A superwoman chick you know that I am. Some shit don't fly by me in a man.”

Eräs toinen samaa aihetta käsittelevä kappale on *I Like It Rough*. Tämäkin kappale edistää vahvaa naiskuvaa. Gaga laulaa miehelle, joka haluaisi estää häntä loistamasta, minkä voi olettaa tarkoittavan hänen tapauksessaan hänen ammatillisia pyrkimyksiään. ”Minulla oli kerran poikaystävä, joka sanoi, etten koskaan menestyisi, pääsisi Grammy-ehdokkaaksi tai laulaisi hittibiisiä. Hän toivoi, että epäonnistuisin”, Gaga paljasti lehtihaastattelussa. ”Sanoin hänelle: ”Jonain päivänä, kun emme ole enää yhdessä, et voi edes astua sisään kahvilaan ilman että kuulet tai näet minut.” (Goodman 2010, 9.) Gaga ei antanut kenenkään lannistaa itseään. Siinä missä suurin osa ihmisistä luo minäkuvaansa ja käsitystensä omista mahdollisuuksistaan suhteessa siihen, millaista palautetta ympäristö niistä antaa, Gaga tiesi mihin pystyi ja mitä halusi. Hän tiesi mitä hänestä tulisi, koska muuta vaihtoehtoa ei hänelle ollut edes olemassa.

I Like It Rough kertoo miehelle ja samalla koko kuulijakunnalle, että Gaga pystyy vastustamaan miehen rakkautta, koska se ei ole

hänelle hyväksi. Rakastaminen ei ole koskaan helppoa, ja hänen rakastamisensa vasta vaikeaa onkin. Hän kuvaa sitä samanlaiseksi urakaksi kuin helmien pureskeleminen. Silti hän pitää rakkaudesta juuri silloin kun se on rankkaa. Gaga ei halua asettua ja perustaa perhettä. Hän haluaa tehdä uraa, vaikka se onkin raskasta mahdolliselle rakkauselämälle. Hän pohtii kappaleessa syytä siihen miksi pitää rakkaudesta juuri sellaisena. Syy saattaa löytyä puutteista joko miehen luotettavuudessa tai Gagan tunteissa. Oli miten oli, mies saa mennä vaikka se pahalta tuntuukin. Gaga ei laita miestä itsensä edelle, ja *I Like It Rough* kertoo tätä sanomaa eteenpäin.

Lady Gaga on homoikoni. Hänen fanijoukossaan on suuri määrä homoja, hänen lavaesiintymisensä sisältävät usein homoseksuaalisuutta käsitteleviä aspekteja, ja hän on itsekin kertonut olevansa bi-seksuaali. Gaga on puhunut paljon homojen oikeuksien puolesta yhtä lailla kuin suvaitsevyyden puolesta yleensäkin. Eräs suvaitsevuuksiin ja vahvaa naiskuvaa (ja vahvaa ihmiskuvaa) edistävä kappale on *Born This Way*. Kappaleessa Gaga laulaa suoraan faneilleen antaen hyvän neuvon elämälle: Rakasta itseäsi sellaisena kuin olet, sillä Jumala on luonut sinut juuri tuollaiseksi, ja hän teki sinusta täydellisen. Voit olla rodultasi, seksuaalisuudeltasi tai mahdollisilta vammoiltasi juuri sellainen kuin olet, ja olet silti täydellinen. Saatat olla kiusaamisen kohde joidenkin piirteidesi vuoksi, mutta Jumala ei tee virheitä ja hän on luonut sinut. Gaga kertoo sisäistäneensä tämän jo nuorena tyttönä äitinsä kerrottua hänelle että hän pääsee pitkälle kunhan vain pitää päänsä pystyssä ja rakastaa itseään. Ei kannata piilottaa sitä kuka on, vaan olla ylpeä itsestään.

Vahvuutta on siis olla oma itsensä ja ylpeä siitä. Kappaleessa *American* Gaga kertoo rakkaudestaan toista naista kohtaan. Hän kertoo rakkauden olevan niin suuri että se ylittää

kielimuuritkin. Hän kokee olevansa sillä rajalla, onko hän suorastaan rikollinen rakkautensa vuoksi. Silti hän taistelee – ja jopa kuolisi - rakkautensa tähden. Hän kuvastaa homoseksuaalien rohkeutta ja voimaa. Sitä, kuinka suurta rakkautta, välittämistä ja urheutta vaatii rakastaa, jos rakkauden kohde ei ole vastakkaista sukupuolta. Gaga muistuttaa, että vahva nainen rakastaa juuri sitä ketä rakastaa siitä huolimatta, onko se ympäristön mielestä hyväksyttävää.

Gaga käsittelee kappaleissaan myös tyylikysymyksiä. *Hair* kertoo hänen tyyliinsä merkityksestä hänelle.

”I just wanna be myself and I want you to love me for who I am. I just wanna be myself and I want you to know I am my hair.”

Hän ei koe muokkaavansa tyyliään kenenkään muun odotusten mukaisesti. Hän pukeutuu ja laittaa hiuksensa kuvastaakseen sitä millainen hän on. Hän ei halua ihmisten rakastavan jotain hänen esittämäänsä massatuotantomallia. Hän haluaa että ihmiset rakastavat häntä hänenä itsenään, ja siksi hänelle on tärkeää näyttää ulkoisesti samalta kuin sisältä. Jos hänen hiuksensa ovat vapaat olemaan mitä hän haluaa, niin hän on itse yhtä vapaa.

Gaga kertoo kappaleessa vaikka taistelevansa sen puolesta että saa olla juuri niin ”cool” kuin haluaa, ja hän kieltää olevansa kummajainen. Tämä on mielestäni vastuullista esikuvana olemista. Artistina joka puhuu vahvasti ja tietoisesti diversiteetin ja yksilön vapauden puolesta, Gagan on luonnollisestikin kuvastettava samaa vapautta itsekin. Se että hän tekee sen luultavasti räikeämmin, julkisemmin ja kenties tyylikkäämmin kuin kukaan faneistaan, tekee hänestä loistavan majakan jota itsensä massapoikkeamiksi kokevat fanit voivat rohkeasti seurata matkalla omaan rehelliseen ja avoimeen minuuteensa.

Kappaleessaan *Scheiße* Gaga puhuu naisille suoraan vahvasta naiseudesta. Vahva nainen ei tarvitse lupaa ollakseen oma itsensä. Hän pärjää ilman miestä ja hän taistelee oikeuksistaan. Itseään Gaga kuvaa feministiksi korkokengissä. Luulen että Gaga haluaa kappaleellaan tehdä selväksi agendansa ilman että aina pysyttelisi vertauskuvien takana, sillä hän haluaa tässä asiassa varmistaa tulevansa varmasti ymmärretyksi suurenkin yleisön puolelta. Hän ei halua että hänen feminismsä on tulkinnanvaraista – hänethän on helppo niputtaa vain yhdeksi vähäpukeiseksi poppariksi muiden joukossa ajamassa naisasiaa alas sen sijaan että hän yrittäisi ihan vakavissaan ajaa naisten etuja. Naiset – kuten muutkin yhteiskunnan altavastaavat – ovat kuitenkin Gagan sydäntä lähellä ja hän kannustaa heitä seuraamaan esimerkkiään. Vahvan naisen ja vahvan yksilön asioissa hän ottaa itselleen avoimesti roolimallin osan.

3.2. Heikko nainen

Kun aloitin tutkimukseni oletin Lady Gagan edustavan sanoituksillaan vain vahvaa naiskuvaa. Olin saanut sellaisen tunteen kuunnellessani hänen kappaleitaan silloin kun en ollut vielä pohtinut asiaa tarkemmin. Alettuaani koodaamaan hänen lyriikoitaan läpi, huomasin kuitenkin olleeni väärässä. Kontrastina vahvalle naiskuvulle Gaga kertoo myös heikoista puolistaan. Näistä laulamisen kuuleminen on varmasti terapeutista naisille joilla on samanlaisia kokemuksia kuin hänen lauluissaan esiintyvillä heikoilla naiskuvilla. Tästä huolimatta heikkojen naiskuvien esille tuomisella voi olla myös negatiivisia vaikutuksia. Lady Gagan kappaleet - kuten kaikki muutkin etenkin suuren ihailun alaisena olevien artistien kappaleet - edistävät väistämättä jossain määrin jokaista naiskuvaa mitä ne esittelevät. Syynä tähän on muun muassa faneille tyypillinen halu voida samaistua idoliinsa ja hänen kokemuksiinsa niin hyvässä kuin pahassakin.

Heikon naiskuvan esille tuominen on siis kaksijakoinen asia. Siitä on hyötyä joillekin kuulijoille ja haittaa toisille kuulijoille. Heikkous on kuitenkin elämää ja siihenkin on osattava suhtautua oikein. Gagan kappaleiden edustama heikon naisen naiskuva ei mielestäni kerro pohjattomuudesta heikkoudesta eikä avuttomuudesta. Se toimii vastapainona vahvalle ja rohkealle naiskuvalle ja toimii yhdessä näiden naiskuvien kanssa luoden epätoivon sijaan rohkaisua kertoen että vahvatkin ihmiset voivat joskus olla heikkoja eikä kukaan ole täydellinen. Pyrkimyksen tulee kuitenkin aina suuntautua lopulta vahvuuteen ja heikkouden voittamiseen.

Gagan vanhemmat olivat kohtalaisen varakkaita, ja he saivat kustannettua tyttärensä Manhattanin vanhimpaan yksityiseen tyttökouluun, Sacret Heartin luostariin, joka oli tarkoitettu katolisille yläluokan tytöille. (Phoenix 2010, 6). Gaga on uskonnollinen nainen, ja hän peilaa useassakin kappaleessaan vertauksiaan uskonnolliseen pohjaan. Tällaisia kappaleita ovat esimerkiksi Judas ja Born This Way.

Judas- kappaleessa hän harmittelee olevansa rakastunut Judakseen, joka on tunnetusti Jeesuksen pettänyt opetuslapsi. Gaga tuntuu laulavan rakkaudesta mieheen, joka ei ole hänelle hyväksi. Hän kertoo tekevänsä mitä vain miehen puolesta ja antavansa tälle anteeksi niin valheet kuin senkin, jos tämä pettää hänen luottamuksensa. Hän kertoo pitävänsä uskontoa hyveenään, mutta tämä mies on hänelle paha tapa, josta hän ei kuitenkaan päästä irti vaan pitää tiukasti kiinni vaikka tietääkin miehen olevan hänelle vain haitaksi.

”Jesus is my virtue and Judas is the demon I cling to.”

Uskontoa tai Jeesusta, joiden näen kuvastavan kappaleessa samaa asiaa, voidaan pitää vertauskuvina yleiseen hyvyteen sekä vahvuuteen, jota Gaga tuntee kantavansa sisällään. Hän tietää miten kannattaisi toimia, mutta hän on voimaton miehen vetovoimaa vastaan. Tällaisen rakkaussuhteen edessä Gaga kuvastaa heikkoa naiskuvaa. Hän tekee tietoisesti väärän valinnan pysyessään miehen rinnalla, koska ei pysty vastustamaan häntä. Kahden vaiheilla ollessaan hän pysyy kiinni demonissaan, rakastamassaan miehessä.

Myös kappaleessa *Monster* Gaga laulaa miehestä, joka on pahaksi hänelle. Vaikka mies on susi lammasten vaatteissa ei Gaga pysty irrottautumaan hänestä. Laulussa Gaga hokee miehen syöneen hänen sydämensä. Vaikka Gaga ei ollut suunnitellut joutuvansa miehen syleilyyn, hän ei voi vastustaa tätä ja pian hän löytää itsensä sängystä miehen kanssa. Tämän todettuaan Gaga huudahtaa miehen syöneen hänen sydämensä ja sen jälkeen hänen aivonsakin. Laulun lopussa Gaga alkaa pohtimaan, voisiko hän rakastaa tätä miestä. Hän kertoo siis kuulijoilleen tarinan, missä hän jää täysin sellaisen miehen valtaan, jonka valtaan ei todellakaan kannattaisi jäädä. Hän ei osoita tarinassa seksuaalisen eikä sen enempää emotionaalisenkaan pidättyväisyyden merkkejä.

Vaikka *Monster* -kappale välittääkin heikkoa naiskuvaa, niin samalla se myös kertoo tarinansa iloisella melodialla, ja lyriikoiden kokonaissävy on positiivinen. Gaga ei vaikuta laulavan suuren häpeän tai katumuksen vallassa, vaan enemmänkin kappaleesta välittyy huoleton ja hyväntuulinen tunnelma. Se tuntuu välittävän ajatusta, ettei kaikkea tarvitse ottaa liian vakavasti. Joskus voi heittäytyä tunteen tai toisen ihmisen vietäväksi, ja siitä saattaa syntyä jotain kaunistakin, kuten Gaga lopussa rakkauden mahdollisuutta pohtiessaan viestittää. Tämä viesti on mielestäni todella tärkeä naisille, jotka

elävät nykymaailmassa entis aikojen arvojen alaisina. Itsesyytökset ja ”moraalikrapulat” ovat yleisiä. Tämän kappaaleen välittämä heikko naiskuva saattaa lopulta jopa tehdä kuuntelijoistaan vahvempia. Toki on myös mahdollista että se antaa oikeutuksen kaikille kuulijoilleen toimia kuten Gaga kappaaleessa kertoo toimineensa, ja lähteä väärän miehen mukaan. Kuten aina, seuraukset riippuvat kuulijasta.

Gaga itse toteaa Monster -kappaaleen kertovan hänen sitoutumiskammostaan. (Phoenix 2010, 238). Sekin on heikkoutta, vaikka henkilökohtaisesti miellän sen vähemmän heikoksi piirteeksi kuin esimerkiksi läheisriippuvuuden. Jos kappaletta kuuntelee tuolta kannalta, niin se ei tunnu edistävän minkäänlaista naiskuvaa. Se kertoo yksinkertaisesti Gagan henkilökohtaisista peloista. Tietenkään pelokas ja epävarma nainen ei anna itsestään vahvaa kuvaa, mutta toisaalta harva edes haluaa samaistua toisen pelkoihin. Silti on toki olemassa draaman nälkäisiä ihmisiä, jotka saattavat tiedostaen tai tiedostamattaan kehittää itselleen saman kaltaisia tilanteita joista heidän idolinsa laulaa. Kaikenkaikkiaan kappaaleen viesti on kuitenkin selvä: mies voi tehdä vahvankin naisen heikoksi. Mikä olisikaan vahvempi heikkoa naiskuvaa edistävä sanoma?

Myös kappaale *Teeth* tuo esille ajatusta että mies voi tehdä vahvastakin naisesta heikon. Gaga vetoaa mieheen pyytämällä tätä sanomaan asioita, jotka pelastaisivat ja muuttaisivat hänet. Hän kertoo haluavansa miehen laittavan hänet kuntoon. Tällainen puhe herättää mielikuvan naisesta, joka ei selviä lainkaan ilman miestä, vaan tarvitsee tätä oikeuttamaan koko olemassaolonsa. Ikään kuin nainen tarvitsisi pelastusta. Ikään kuin mies edes pystyisi hänet pelastamaan. Ikään kuin nainen ei pitäisi itsestään sellaisena kuin on, vaan haluaisi miehen muuttavan hänet mieleisekseen.

Seuraavaksi hän kuitenkin laulaa samaan hengen vetoon lauseen, joka muuttaa koko hänen aiemmin laulamansa tekstin sävyä tai vähintäänkin tekee siitä monitulkinnallisen:

”I’m gonna love you with my hands tied.”

Toki lause voi olla vain jatkumoa naisen alistuneisuuden kuvaamiselle, mutta koska kyseinen lause kuulostaa viittaavan seksiin, tulkitsemme sitä seksuaaliselta kannalta. Jos ihminen antaa sitoa kätensä, hän on hyvin luottavainen ja itsevarma. Yleensä sidottu on loppupeleissä se, joka on kiinni vallan kahvassa. Tältä kannalta ajateltuna Gaga onkin määrääjä, ei anelija. Hän tarvitsee miehen, joten hän kääntää miestä auttamaan häntä tarpeissaan ilman että hänen itsensä tarvitsee tehdä mitään (siksi sidotut kädet). Miehestä tulee epätoivoisen anelun kohteen sijaan vain työkalu naisen tarpeiden tyydyttämiseksi. Näin yhden lauseen tulkintaerot voivat muuttaa koko kappaletta välittämällä naiskuvan täysin toisenlaiseksi. Kuitenkin Gaga välittää heikkoa naiskuvaa jokaiselle kuulijalle, joka tulkitsee kappaletta ensimmäisellä tavalla.

Lady Gaga oli teini-ikäisenä ikätovereidensa naurun aihe. ”Minulla oli tosi iso nenä, hirveän kiharat hiukset, ja olin ylipainoinen”, hän on todennut. (Goodman 2010, 6.) Tänä päivänä hän on jopa liioitellun hoikka ja hän tekee hiuksilleen ja kasvoilleen mitä haluaa. Hän on kaunis, mutta vaikka hän hoikkuutensa myötä sopiikin pop-taivaalle, niin hän ei ole tavanomaisella tavalla kaunis. Hänellä on edelleen huomiota herättävä nenä, mutta nykyisin sille tuskin enää nauraa kukaan. Kappaleessa *Dance In The Dark* Gaga laulaa:

”She looks good, but her boyfriend says she's a mess. She's a mess, she's a mess, now the girl is stressed.”

Gaga epäilemättä tietää, miltä tuntuu kun saa kuulla näyttävänsä aivan sekasotkulta. Omalla tavallaan kappaletta nainen on vahva

jaksaessaan tanssia vaikka salaa, mutta loppujen lopuksi tarina naisesta joka pysyy alistavan miehen luona, edistää väistämättä heikkoa naiskuva.

Vaikka heikot naiskuvat Gagan lyriikoissa saattavat olla vahingollisia joillekin kuuntelijoille, niin asialla on kuitenkin myös toinen puoli. Gagan lyriikoissa esiintyvät heikot naiskuvat peilautuvat Gagan vahvaan imagoon. Gaga on nainen, joka on itsevarma, taitava, persoonallisesti kaunis ja menestynyt. Hän tietää mitä haluaa ja tekee mitä täytyy saadakseen sen. Kun Gaga laulaa myös heikoista puolistaan, hänestä tulee helpommin samaistuttava. Hän myös edistää ajatusta, että naisen ei tarvitse olla terästä eikä täydellinen ollakseen silti pohjimmiltaan vahva. Hänessä voi olla heikkoja puolia tai heikkoja kohtia heikoista hetkistä puhumattakaan, ja silti hän voi menestyä. Heikkoutensa voi hyväksyä, niistä voi päästä yli ja niistä voi oppia. Jokainen joka tietää Lady Gagan yksityiselämästä edes jotain, tietää ettei hän anna miesten eikä huumeiden tulla uransa tielle. Vaikka se olisi ollut vaikeakin, hän on päässyt tahdon voimalla eroon molemmista jos ne ovat uhanneet hänen urakehitystään.

3.3. Rohkea nainen

Gaga on täydellisen itsevarma mitä tulee hänen taitoihinsa artistina ja hänen ulkonäkönsä. Hän kokee olevansa uskomaton nainen. (Phoenix 2010, 186.) Tällä ilmeisesti pääsee pitkälle. Hän uskaltaa tavoitella ammatillisia unelmiaan ja toteuttaa itseään rohkeasti ja ennakkoluulottomasti. Miehet ovat kuitenkin hänelle epävarmuutta tuottava tekijä. (Phoenix 2010, 186.) Tuntuu mielenkiintoiselta että niin vahva nainen kuin Gaga olisi epävarma miesten suhteen. Silti hän uskaltaa päästää heitä lähelleen ja jopa julkisesti laulaa suhteistaan, rakkauden kohteistaan, epävarmuuksistaan ja pettymyksistään miesten

suhteen. Tämä jos mikä kertoo siitä, että Gaga on rohkea nainen, ja se rohkeus virtaa syvemmällä kuin äärimmäisen räväkät ulkonäköratkaisut ja näyttävät lavashow't.

”I’ve sold four million records in six months. I’m not embarrassed by anything”, Gaga on todennut. (Phoenix 2010, 223.) Hän oli panostanut uraansa jo vuosia ennen kuin löi läpi musiikkibisneksessä. Ei ole ihme, että uramenestys on suuri osa hänen itsevarmuuttaan. Tätä voisi toki soveltaa laajemmallekin ihmisjoukolle. Jos miettii omia vahvuuksiaan ja saavutuksiaan, voi päästä tilaan, missä ei häpeile turhia. Häpeän karistaminen on asia, joka osaltaan tekee ihmisestä rohkean. Suurin rohkeuden musertaja on pelko, ja pelon aiheena on usein häpeä. Täydellisen rohkeuden saavuttaminen vaatisi täysin pelotonta olotilaa, mutta jo tiettyjen pelon aiheuttajien ylittäminen lisää ihmisen rohkeutta vahvasti.

Jos mietitään rohkeaa naista nyky-yhteiskunnassa, niin hänellä on monia kasvoja. Joskus nämä kasvot vain vilahtavat näkyvillä, joidenkin kasvot ovat muodostuneet pysyviksi rohkean naisen symboleiksi niin, että rohkeus ei ainoastaan välähtele niillä silloin tällöin, vaan kasvot itsessään kuvastavat rohkeutta. Uskon että Lady Gagan kasvot ovat saaneet monelle tällaisen merkityksen.

Mitä nämä rohkean nyky-yhteiskunnan naisen kasvot sitten kätkevät taakseen? Luulen että pelottomuutta. Ne eivät varmastikaan pidä takanaan pelottomuutta kaikkia asioita kohtaan, mutta tapauskohtaisesti aina jotain kohtaan: rakkautta, kipua, surua, epäonnistumista, häpeää..

Kun rohkeutta ajattelee syvällisesti, voi huomata ettei rohkeus olekaan välttämättä sitä ettei pelkää mitään. Rohkeus voi olla myös jotain aivan muuta. Todellinen rohkeus on sitä, että tekee oikein pelosta huolimatta.

Rohkean naisen naiskuva on vahvasti edustettuna Gagan hittikappaleessa *Bad Romance*. Siinä Gaga laulaa halustaan saada rakkautta huolimatta sen mukanaan tuomista lieveilmiöistä kuten draamasta ja mahdollisista taudeista. Suhde voi tuoda mukanaan kauhua ja jopa psykoottisia piirteitä toisesta ihmisestä, mutta Gagan kappaleessaan ilmentämä nainen ei peräänny. Hän ei esitä vaikeasti tavoiteltavaa, vaan tietää mitä haluaa eikä epäröi kertoa sitä halunsa kohteelle. Hän haluaa mieheltä rakkautta, vaikka se sitten tarkoittaisi että miehestä tulisi mustasukkaisesti perässä seuraava sairas psykopaatti. Hän ei halua olla miehelle pelkkä ystävä, eikä hän epäröi kertoa sitä ääneen.

Perinteisesti mies on aloitteen tekijä parisuhdeasioissa. Naisen tehtävä on olla kaino ja vaikeasti tavoiteltava. Jos mies ei tee aloitetta, nainen saattaa perinteisessä ajattelussa korkeintaan flirttailla varovasti toivoen herättävänsä miehen kiinnostuksen. Gaga kuitenkin romuttaa nämä ajatukset. Hänen viestinsä on selvä: Jos haluat jotain, ota se. Älä odota ketään muuta antamaan sitä sinulle.

Gagan kappaleissa esiintyvä rohkean naisen naiskuva on romantiikan lisäksi rohkea myös seksin saralla. Kappaleessa *Love Game* Gaga haluaa ratsastaa miehen 'discokepillä', jonka Gaga kertoo olevan vertauskuva penikselle. (Phoenix 2010, 88). Hän ei puhu haluamastaan seksistä osana parisuhdetta vaan hauskanpitoa ja ”rakkauspelinä”. Gagan rohkea nainen voi siis harrastaa seksiä vain hovin vuoksi ilman parisuhdettakin ja

vieläpä kertoa halustaan avoimesti. Seksuaalisesti rohkeaa naista kuvastaa myös kappale *Starstruck*, jossa Gaga ilmoittaa avoimesti seksihaluistaan DJ:lle. *Summerboy*-kappaleessa hän laulaa haluavansa miehestä itselleen vain kesäajan poikaystävän, jonka kanssa hän voi harrastaa seksiä mutta samalla katsella vapaasti muitakin miehiä. Hän ei halua sitoutua vakavammin, ja neuvookin miestä olemaan surematta hänen häipyessään jonain päivänä ennen auringon nousua.

Kappaleessa *So Happy I Could Die* Gaga kannustaa homoseksuaalisia fanejaan uskaltamaan rakastaa vapaasti ketä haluavat ja uskomaan siihen, että yhteiskunta tulee vielä muuttumaan suvaitsevämmäksi. Hän kertoo haaveilevansa itsekin seksuaalisessa mielessä oman sukupuolensa edustajista. Teema sukupuoli vähemmistöjen edustajien oikeuksista toistuu muun muassa kappaleissa *Born This Way*, *Bloody Mary* ja *Highway Unicorn (Road to Love)*.

Kappale *The Fame* kertoo nimensä mukaisesti julkisuudesta. Siinä vilahtava rohkea naiskuva vastustaa jopa pakkomielteisesti tavanomaisuutta. Hän myös ottaa ammatillisesti mitä haluaa saada, vaikkei edes tietäisi kuinka ja miksi. Vaikka hänen pyrkimyksensä olisivat vain teini-ikäisen haaveita, niin hän on päättänyt saada unelmansa toteutumaan.

Gagan rohkea nainen ei kaihda riskejä eikä välitä siitä muut ajattelevat. Hän tietää mitä haluaa niin seksin, rakkauden kuin uransakin suhteen, eikä epäröi käyttää suoraa toimintaa saadakseen haluamansa. Häntä eivät rajoita perinteiset sukupuoliroolit. Hän tuntee itsensä ja tietää millainen haluaa olla ja mitä tehdä. Hän on suorapuheinen ja hyväntahtoinen, mutta valvoo ennen kaikkea omia etujaan jättäen altavastaajia lukuunottamatta muut huolehtimaan omistaan.

3.4. Vapaa nainen

Elisabeth Goodman toteaa teoksessaan *Lady Gaga – Tyyli-ikoni*, että perinteisten arvojen kumoaminen ja ihmisten provosoiminen seksuaalisuuden kautta kuvastavat Gagalle vapautta. Gaga opettaa naisille, jotka yhteiskunta on opettanut etsimään miehistä itselleen pysyvyyttä ja turvaa, että sitoutumattomuus voi olla hyvä asia, ja sen voi jopa valita itse itselleen omasta vapaasta tahdostaan. ”Jotkut naiset seuraavat miehiä, ja toiset seuraavat unelmiaan”, Gaga on todennut. ”Ja jos mietit kumman valitsisit, muista että urasi ei koskaan herää ja sano sinulle, ettei halua nähdä sinua enää.” (Goodman 2010, 44.) Gagan itsenäisyyden voi näiden puheiden perustella ymmärtää kumpuavan niin realistisuudesta kuin pelostakin. Gaga ei vaikuta osaavan luottaa parisuhteiden pysyvyyteen, mutta miksi pitäisikään? Jos nainen heittää kaiken yhden kortin varaan – varsinkaan kortin joka osaa kävellä – niin hän on aika ohuella jäällä. On järkevää panostaa ikiomaan pääomaansa, ja vapaus parisuhteista edesauttaa siihen panostamista.

Kirjoitin aiemmin kappaleesta *Dance In The Dark* heikon naisen naiskuvan näkökulmasta. Kappaleen lopussa pimeässä tanssiminen saa uuden merkityksen kun Gaga laulaa: ”Marilyn, Judy, Sylvia, tell 'em how you feel girls.”

Hän ei halua naisten olevan hiljaa pimeydessä. Hän haluaa heidän tuovan tunteensa julki.

”Find your freedom in the music”,

hän jatkaa ja kertoo samalla jotain olennaista kappaleessa puhutun tanssimisen merkityksestä. Tanssiminen on vapauden etsimistä ja löytämistä. Se että tämä tehdään pimeydessä, kertonee vapauden hakemisen olevan käytännön tasolla vielä lähtökuopissaan. Nainen tanssii pimeydessä eli suunnittelee kaikessa hiljaisuudessa vapauttavansa itsensä.

”Diana you're still in our hearts. Never let you fall apart. Together we'll dance in the dark.”

Dianan nostaminen esille tässä yhteydessä viittaa hänen lähtemiseensä kuninkaallisesta hovista ja siihen että hän löysi rakkauden vaikka täyttä vapautta ei ehtinytkään koskaan saada paparazzien jahdattua hänet kuoliaaksi. Gaga nostaa Dianan korokkeelle kaikkien miehen vallan alle joutuneiden naisten esikuvaksi kannustamaan lähtemiseen ja vapauden tavoitteluun. Dianan muiston ja Gagan tuen kautta naisten tulisi rohkaistua hakemaan omaa onneaan ympäristöstä missä he saavat olla rakastettuja ja hyväksytyjä omina itsenään. Gaga kertoo olevansa naisille henkisenä tukena ja tanssivansa heidän kanssaan pimeydessä.

Kappale *Telephone* saattaa vaikuttaa ensikuulemalta pelkältä tarttuvalta hittikappaleelta ilman syvempää merkitystä. Se kuitenkin sisältää selvän kuvan vapaasta naisesta. Kappaleen nainen on päättänyt juhlia ja toruu miesystävänsä jatkuvista yhteyden ostoista. Hän on liian kiireinen pitäessään hauskaa tyttökavereidensa kanssa ehtiäkseen puhua puhelimesta vaikka mies sitä tahtoisikin. Hän sanoo miehelle suoraan että jos tämä haluaa viettää hänen kanssaan aikaa, niin asiasta on sovittava yhdessä. Nyt hänellä on muuta tekemistä. Hän ei halua enää ajatella mitään ja suurta vapauden tunnetta kuvastaen hän toteaa jättäneensä päänsä ja sydämensä tanssilattialle. Hän vapauttaa itsensä yhdeksi illaksi huomionhakuista rakkaastaan ja toteaa ettei vastaa enää puhelimeen kyseisen illan aikana. Miehen soittelu ei saa häntä muuttamaan suunnitelmiaan, ainoastaan ärtymään. Tänä iltana hän on vapaa.

Marry The Night alkaa vahvoilla sanoilla:
”I'm gonna marry the night. I won't give up on my life. I'm a

warrior queen. Live passionately tonight. I'm gonna marry the dark. Gonna make love to this stark. I'm a soldier to my own emptiness. I'm a winner.”

Sanat kuvastavat vahvaa ja rohkeaa naista, mutta mielestäni parhaiten ne kuvaavat vapaata naista.

Se että ihminen ei anna periksi ja näkee itsensä oman elämänsä soturikuningattarena kertoo suuresta sisäisestä vapaudesta. Kyky hyväksyä huonotkin asiat ja hankalat tilanteet nauttien niistä ja kokien ne haasteiksi joiden sotilaaksi ihminen määrittelee itsensä, kuvastaa sellaista henkistä vapautta ettei mikään ympäristön vastus pysty häntä kahlitsemaan. Vapaus lähtee usein sisältä päin. Joskus vasta kun on sisäisesti vapaa, ihminen onnistuu vapauttamaan itsensä ulkoisistakin kahleista. Kappale kertoo vapaasta naisesta parhaimmillaan: naisesta jolla on vapaa sielu.

Kappaleessa *Bad Kids* Gaga suorastaan huutaa kuin taisteluhuutona:

”We don't care what people say. We know the truth. Enough is enough of this horse shit. I am not a freak. I was born with my freedom. Don't tell me I'm less than my freedom.”

Lauseet kertovat vapaudesta suhteessa ympäristön asenteisiin ja vaatimuksiin. Tämän kaltainen vapaus vaatii suuren itsevarmuuden toteutuakseen, mutta tultuaan saavutetuksi se antaa naisen olla oma itsensä puhtaimmillaan.

Ympäristö saa helposti ajattelemaan että jos suuri ihmisjoukko on keskenään yhtä mieltä ja itse on asiasta eri mieltä, niin itsen on oltava väärässä. Bad kids- kappaleen vapaa nainen muistaa olevansa muiden mielipiteistä huolimatta itse itsensä paras asiantuntija, ja hän jaksaa pitää kiinni oikeudestaan olla

sellainen kuin on välittämättä toisten mielipiteistä. Hän kykenee taistelemaan vapaudestaan.

Kappale *Aura* sisäältä pysäyttävän lauseen.

”I’m not a wandering slave, I am a woman of choice.”

Tämä yksi lause sisältää niin paljon ajatusta, että se jää kummittelemaan mieleen. Nainen on pelkkä orja ilman mahdollisuutta päättää asioista itse. Hän ei välttämättä edes kuulu kenellekään erityiselle, mutta jos hän antaa kenenkään, edes yhteiskunnan normien päättää puolestaan esimerkiksi sen kuka hän on, miltä hän näyttää tai ketä hän rakastaa, niin hän ei ole vapaa. Hän on harhaileva orja, vaikka hänen pitäisi olla nainen, jolla on vapaus päättää itse itsensä liittyvistä asioista.

Tämä on mielenkiintoinen ajatus, sillä en usko että kaikkia omaa vapauttaan rajoittavia asioita edes huomaa tai ymmärtää. Ihmisen täytyy ensin tehdä syvälinen matka sisimpäänsä että pääsisi todella ymmärtämään, kuka oikeasti on ja millainen haluaisi olla ja miksi. Vasta sen jälkeen kun hän on saanut vastattua näihin kysymyksiin rehellisesti ja pohtien, pystyy hän tunnistamaan omaa minuuttaan ja pyrkimyksiään rajoittavat voimat ja vaikuttamaan niihin. Ihminen voi joskus olla itse itsensä rajoittava tekijä, jos hän ei vaivaudu tutustumaan itseensä. Näin ollen oman päätäntävällän omaava nainen ei ole kenenkään muun, ei edes itsensä orja. Hän kulkee silmät auki ja varmoin askelin. Hän on vapaa.

3.5. Rakastunut nainen

Gagan elämän rakkaus oli heavy metalli -muusikko Lüc Carl, josta eroaminen satutti Gagaa suuresti. The Fame -levyn kappaleet ovat paljolti heidän suhteensa inspiroimia. (Phoenix

2010, 34 ja 41.) Tuskin on kovin kaukaa haettua ajatella että myös monet hänen muidenkin albumiensa kappaleista ovat saaneet mausteita Lücista. Gagalla on toki ollut muitakin suhteita, ja varmasti ne kaikki ovat vaikuttaneet hänen luomistyöhönsä.

Eräs The Fame -levyn kappaleista on haikean sävyinen *Brown Eyes*. Se kertoo ruskeasilmäisestä miehestä ja siitä kuinka Gaga erosi hänestä. Gaga ilmoittaa kaiken olevan ohitse ja kehottaa miestä laittamaan levyn soimaan ja miettimään mikä oikein meni pieleen. On vaikea tulkita, mitä Gaga kertoo eron syyksi.

”Got some brown eyes, but I saw her face. I knew that it was wrong so baby, turn that record on, play that song.”

Kuulostaa että joko Gaga oli toinen nainen ja koki tilanteen sopimattomaksi, tai sitten ruskeasilmäisellä miehellä oli toinen nainen ja ero tuli Gagan huomattua asian.

Oli eron syy mikä tahansa, Gaga ilmaisee kappaleessa kypsää ja lempeää rakastuneen naisen naiskuvaa. Vaikka hän laulaa suhteen merkinneen hänelle kaikkea, hän teki silti jämerän päätöksen erota, kun yhdessä olo alkoi tuntumaan väärältä. Hän ei vaikuta katkeralta vaikkei maltakaan olla kehottamatta miestä pohtimaan eron syytä. Katkeruuden sijaan hän toteaa ettei ole ihmekään että hän hukkuu miehen ruskeisiin silmiin. Vaikka selkeästi Gaga oli jättävä osapuoli, niin hän silti laulaa olleensa itse se joka menetti toisen. Hän ei syytä miestä mistään, toteaa vain että suhde olisi voinut jatkua jos he eivät olisi niin nuoria. Tällainen viisas ja lämmin suhtautuminen sydänsuruihin on mielestäni Lady Gagan parasta antia rakastuneen naisen naiskuvatyyppille.

Rakastuneen naisen naiskuva on vahvasti esillä kappaleessa *Venus*. Rakastunut nainen ei voi mitään tunteilleen. Hän menee niiden mukana ja seuraa mihin rakkaus viekin. Rakastunut nainen kokee kuolevansa hiukan sisältä miehen koskiessa häntä. Mies ei tunnu lainkaan samalta kuin kukaan toinen. On aivan kuin hän olisi toiselta planeetalta.

Rakkaus saa siis vahvankin naisen sekoamaan kurssissaan. Nainen joka yleensä on Gagan kappaleissa itsenäinen ja omapäinen, kulkee nyt sinne minne rakkaus käskee. Rakastunut nainen menettää osan itsenäisyydestään. Toisaalta se voi olla vapaaehtoistakin ja nainen voi pitää silmät auki vaikka kulkeekin tunteen mukana. Jos rakkaus vie hänet paikkaan minne hän ei halua, nainen voinee sanoa rakkaudelle hyvästit. Tästä asiasta Venus ei kuitenkaan kerro mitään.

Kappale *G.U.Y.* kertoo toisenlaisesta rakastuneen naisen naiskuvasta. Gaga laulaa haluavansa olla miehelle G.U.Y. (guy=mies) eli Girl Under You (tyttö sinun allasi). Laulussa Gaga haluaa kääntää parisuhteen sukupuoliroolit pääläelleen. Hän kokee että miehen roolissa naisella olisi täysi hallitseva ote heidän rakkaudestaan. Hänellä olisi myös voimaa jättää kumppaninsa ja taito saada tämä itkemään niin halutessaan. Hän voisi omistaa miehen yhdellä sanalla. Samalla hän kuitenkin on nainen, ja siinä roolissaan anelee miestä rakastamaan häntä ja vastaamaan hänen viesteihinsä.

Miehen roolissa hän voisi luottaa siihen että toinen pysyisi hänen rinnallaan vain heidän rakkautensa vuoksi. Hänen ei tarvitsisi nähdä vaivaa kokeakseen olevansa haluttu, sillä hän olisi tarpeeksi vahva tietääkseen totuuden. Kappaleen edustama rakastuneen naisen naiskuva on kykenevä nousemaan miehen tasolle laskien miehen parisuhteessa naisen rooliin. Tämä kertoo

vahvan rakastuneen naisen kuvauksen lisäksi siitä, että nainen on yleensä parisuhteissa heikommassa asemassa kuin mies. Toisaalta se kertoo myös sukupuoliroolien olevan käännettävissä.

Tästä nousee kuitenkin kysymys, miksei parisuhde tunnu Gagan lyriikoissa voivan koskaan olla tasavertainen. Gagan rakastunut nainen on taistelija. Rakkaus on hänelle rauhallisen ja tasapaksun tunteen sijasta haaste. Kuten Gaga mainitseekin kappaleessa *Poker Face*, rakkaus ei ole hauskaa jos se ei ole rajua.

3.6. Nainen seksuaalisena olentona

Seksi on Gagalle merkityksellinen asia ja hän kokee kaiken musiikin olevan seksin inspiroimaa. Hänen mukaansa taiteen tekemiselle ei ole pohjimmiltaan mitään muuta syytä kuin seksi ja rakkaus. (Phoenix 2010, 89.) Näin ollen ei ole yllättävää, että nainen seksuaalisena olentona on teema, joka toistuu hänen lyriikoissaan runsain mitoin. Kysymys kuuluu, millaisena tämä teema hänen kappaleissaan esiintyy. Tähän vaikuttaa ennen kaikkea Gagan oma seksuaalinen olemus.

Lady Gaga oli nuoruudessaan kymppin oppilas. Hän kertoo saaneensa tarvitsemansa ilon seksistä. ”Halusin maata niin monen rokkijätkän kanssa kuin pystyin”, hän on kertonut. (Goodman 2010, 44.) Gaga ei siis ollut kiltti tyttö vaikka menestyikin koulussa. Hän tiesi tarvitsevansa vastapainoa opinnoilleen, ja valitsi seksin. Se että hän puhuu asiasta avoimesti, kertoo paljon. Gaga ei häpeile seksuaalisuuttaan, ja sellaisen viestin hän myös lähettää faneilleen tarkoitti hän sitten sitä aina tai ei. Yleinen ajatus on perinteisesti ollut, että on

häpeällistä, jos nainen on harrastanut seksiä kovin monen miehen kanssa. Gaga asenne uhmaa vanhoja perinteitä. Seksi on hänelle luonnollinen asia mitä hän ei häpeile.

Gaga edustaa myös yhtä lailla huikentelevaisuutta kuin pidättyväisyyttäkin naisille, jotka ovat perinteisen mallin mukaan oppineet pelkäämään seksuaalisia halujaan: ”Esiinnyn kaikilla videoillani ja musiikissani seksuaalisesti vapautuneena naisena, mutta jopa minä sanon 'ei'”, on Gaga sanonut. Seksuaalinen itsevarmuus ei siis merkitse vain hillittömyyttä, vaan toisinaan myös kykyä pidättäytyä seksistä. ”Nainen voi olla seksuaalinen olematta typerä”, Gaga toteaa. (Goodman 2010, 44.) Itsevarmuus lähtee vapaudesta ja vapautta on oikeus sanoa kyllä yhtä lailla kuin sanoa ei. Nainen joka ei anna toisen osapuolen, yhteiskunnan eikä itsensäkin painostaa itseään tekemään sängyssä mitään mitä ei halua, omaa sellaista seksuaalista itsevarmuutta mitä jokaisella naisella tulisikin olla. Samalla naisen kuitenkin on osattava ja uskallettava sanoa myös kyllä sekä myös tehdä itse aloite, jos hän sattuu seksiä haluamaan. Pidättyneisyyden kahleet ovat kahleita siinä missä seksiin painostavatkin kahleet.

Gaga on kertonut julkisesti olevansa bi-seksuaali, ja monet hänen kappaleensa edistävät hyväksyntää seksuaalisia vähemmistöjä kohtaan. *Born this way*-kappaleessa hän laulaa jokaisesta ihmisestä Jumalan täydellisenä luomuksena ja ilmoittaa ettei erilainen rakastaja ole synti. Hän taistelee homojen oikeuksien puolesta. Tästä taistelusta hän mielestäni kertoo kappaleessa *Bloody Mary*. Hän ottaa esille Raamatullisen vertauksen jossa kertoo olevansa valmis vaikka kivitetyksi uskonsa puolesta, ja tämä usko lienee tässä tapauksessa homojen oikeus olla homoja ja sellaisina yhtä arvoikkaita kuin valtaväestökin. Hän pyytää tekemään sovun ennenkuin toista osapuolta ei enää ole, ja hän kertoo ettei itse syyllistä ketään –

tai kuten hän itse asian ilmaisee - ”I won't crucify the things you do.”

So Happy I Could Die kertoo naisesta joka on rakastunut toiseen naiseen ja koskettelee itseään haaveillen tästä. Gagan seksuaalinen nainen siis myös fantasioi ja masturboi. Jos hän ei syystä tai toisesta saa sitä ketä haluaa, niin hän kykenee sammuttamaan halunsa itsekin. Kappale kertoo viehtymyksestä oman sukupuolen edustajaa kohtaan samoin kuin *Sexxx Dreams*, missä kappaleen nainen on nähnyt seksiunta toisesta naisesta ja ehdottaa nyt hiukan humaltuneena tälle seksuaalista kanssakäymistä ehdotuksen kohteena olevan naisen poikaystävän ollessa poissa kotoa.

Kappaleessa *Alejandro* Gagan kuvaama seksuaalinen nainen sanoo ei seksille ja rakkaudelle. Hän kertoo suoraan ettei halua suudella eikä kosketella miestä ja pyytää että mies päästää hänet menemään. *Monster* -kappaleessa nainen taas päätyy miehen kanssa sänkyyn täysin kykenemättömänä vastustamaan häntä. Gagan välittämä naiskuva seksuaalisesta naisesta ei siis ole ehdoton. Nainen on sidoksissa tilanteisiin. Hänellä on kyky sanoa ei, mutta aina se ei onnistu. Ehkäpä silloin kun hän ei pysty kieltäytymään, hän ei haluakaan sanoa ei? Ainakaan hän ei jää suremaan eikä syyttelemään itseään toimi hän kummin päin tahansa. Gagan seksuaalinen nainen seisoo päätöstensä takana.

Love Game puolestaan kertoo naisesta, joka ei sano miehelle kyllä eikä ei. Hän on itse aloitteen tekijä. Kappaleen nainen sanoo suoraan mitä haluaa mieheltä, ja se on pelkkää seksiä. Romanttinen rakkaus ei ole hänen mielessään. Naisen ajatellaan perinteisesti hakevan seksin sijaan rakkautta ja varjelevan siveellisyyttään. Gagan välittämä seksuaalisen naisen naiskuva pitää seksistä ja ottaa sitä jos hänellä tekee mieli. Hän ei välitä

muiden mielipiteistä eikä vanhoista epätasa-arvoisista moraalikäsitteistä.

The Edge Of Glory kertoo naisesta, joka tekee aloitteen. Hän ei sulje pois mahdollisuutta että seksi saattaisi johtaa vaikka loppuelämän kestävään suhteeseen – itseasiassa hän vihjaakin siihen suuntaan – mutta hän on joka tapauksessa ottamassa riskin pyytäessään miehen viemään hänet kotiinsa. Hän haluaa rakastua, mutta samalla hän vihjaa haluavansa seksiä. Nainen on romanttisuudessaankin seksuaalinen. Hän on myös ilmeisen spontaani ja rohkea liikkeissään ja hän uskaltaa heittäytyä niin seksuaalisessa kuin romanttisessakin mielessä.

Kappaleessa *Dance In The Dark* Gaga laulaa naisesta joka näyttää hyvältä mutta hänen poikaystävänsä haukkuu häntä halvaksi ja huonoksi naiseksi. Hän ei kuitenkaan anna tämän masentaa vaan pysyy samanlaisena, tosin salassa. Nainen joutuu helposti henkisesti alistetuksi syyllistämisen keinoin. Vapaus ja itseilmaisuus käännetään turmeltuneisuudeksi ja seksuaalisesti näkyvä tai kuuluva nainen leimataan helposti huonolaatuisiksi. Gagan nainen ei kuitenkaan muuta itseään. Hän on oma itsensä enää vain piilossa, mutta kuten aiemmin kappaletta tulkittessani totesin, hän on valmis vapautumaan ja olemaan avoimesti mitä on.

Gagan lyriikoiden sisältämä seksuaalisen naisen naiskuva on rohkea ja aloitteellinen. Hän uskaltaa himoita niin miehiä kuin naitakin, ottaa mitä haluaa ja jos ei saa, hän ottaa sen itseltään. Hän ilmaisee itseään avoimesti ja pyrkii pois alistavista vaikutteista. Hän on vahva, itsenäinen ja itsevarma. Jos hän ei halua seksiä, hän osaa kieltäytyä siitä. Toisaalta jos hän haluaa seksiä, niin hän haluaa sitä liittyä tilanteeseen romantiikkaa tai ei. Gagan seksuaalinen nainen on mielestäni kulminoituma

kaikille muille viidelle aiemmin mainituille hänen lyriikoissansa esiintyvälle naiskuvalle. Vain rohkea, vahva ja vapaa nainen voi olla seksuaalisesti samanlainen kuin Gagan lyriikoiden seksuaalinen naiskuva. Hän on myös välillä heikko pysyen silti sisäisesti vahvana, eikä rakkauskaan jää seksin jalkoihin. Seksi on joko keino osoittaa rakkautta toista ihmistä kohtaan, tai sitten se on rakkautta puhtaasti seksiä itseään kohtaan.

4. Yhteenveto ja tulkinta

Television talk-show't USA:ssa antavat äänen yhteiskunnan ennekkoluulojen kohteena oleville ryhmille kuten seksuaalisiin vähemmistöihin kuuluville ihmisille muokaten ja vahvistaen heidän statusrakenteitaan. (Hall ym. 2012, 390). Samasta syystä pop- musiikkia kuten mitään muutakaan mediatuotantoa ei tule pitää merkityksettömänä viihdemuotona. Niillä on kyky kohottaa tai laskea eri ihmisryhmien arvoa kuuntelijoidensa silmissä. Lady Gaga pyrkii näkemykseni mukaan muokkaamaan lyriikoillaan nuorison naiskuvasta monipuolisesti entistä itsenäisempää, vahvempaa ja tasa-arvoisempaa.

Lady Gagan lyriikat tuovat julki naiseuden monenlaisia puolia, yleensä artistiin itseensä peilaten. Hänen lyriikoidensa naiskuvat eivät ole täydellisiä. Ne eivät kuvasta täydellisesti feminismin optimaalisia ilmentymiä. Hänen laulujensa naiskuvat ovat inhimillisiä ja peilaten hänen elämäänsä ne tuntuvat kertovan paljolti hänestä itsestään. Gagan nainen on rohkea, itsenäinen, vapaa ja vahva yksilö, joka ei yleensä anna kenenkään sanella millainen hänen tulisi olla. Hän on seksuaalisesti vapaa paitsi sanomaan niin kyllä kuin ei, myös vaatimaan itse sitä mitä haluaa. Hän rakastaa vahvasti sitä jonka hänen sydämensä valitsee riippumatta ympäristön mielipiteistä. Hän on myös vahvempi kuin rakkautensa, ja hän kykeneekin valitsemaan itsensä ja oman etunsa ennen rakkautta ja toisen ihmisen haluja. Hän osaa olla myös heikko, eikä se ole hänelle häpeä vaan ainoastaan joko hyväksynnän tai parantamisen kohde. Hänellä on oikeus myös heikkouksiinsa, mutta hän ei anna niiden hallita itseään.

Tulevaisuuden nainen piirtyy Lady Gagan lyriikoiden kautta ihmiseksi, joka ei tarvitse lupaa miehiltä ollakseen kuka on ja toteuttaakseen sellaista elämää millaisen haluaa itselleen tehdä. Hän ei hahmota, arvota eikä ohjaile itseään miesten kautta. Hänen naiseutensa niin hänen minuutensa, seksuaalisuutensa, uransa, rakkauselämänsä, ulkonäkönsä kuin vahvuuksiensa ja heikkouksiensakin kannalta lähtee ennen kaikkea hänestä itsestään ja hän määrittelee itse itsensä juuri sellaiseksi kuin haluaa kaikilla olemisensa osa-alueilla. Tulevaisuuden nainen on vahva ja rohkea silloinkin kun hän on heikko ja pelkää. Hänen täytyy olla koska hän tietää että vain hän itse on vastuussa omasta onnellisuudestaan.

5. Pohdintaa

Hannele Koivunen toteaa kirjassaan *Madonna ja Huora* että naiset nähdään länsimaissa yleisesti objekteina, ei subjekteina. Heidät nähdään, määritellään ja arvotetaan suhteessa miehiin. Nainen nähdään madonnan ja huoran kahtiajakona. Hän on joko avioliittomateriaalia oleva ”hyvä ja epäseksuaalinen äiti”, tai miestä varten oleva seksuaalinen olento, joka ei sellaisena ole riittävän hyvä muuta kuin lyhyisiin suhteisiin. Äidiksikään tällaisesta naisesta ei ole. Tämä ajattelumalli on syypää länsimaissa vallitsevaan kansinaismoraaliin, jonka mukaan monet miehille sallitut ja heille luonnollisina pidetyt seikat leimaavat naisen arvottomaksi. Kyseisen ajattelumallin taustalla on jo parin vuosituhannen ajan kestänyt naisen vertaaminen niin ”ylimaalliseen, epäseksuaaliseen madonnaan” kuin myös ”seksuaaliseen, mutta seksuaalisuuttaan katuvaan huoraan”. (Koivunen 1995, 9-10.)

Jos asiaa ajatellaan Raamatun kannalta, niin Jumala valitsi Marian, mutta Jeesus valitsi Magdalenan. Molemmat ovat siis pyhästi arvoitettuja naisia. On puhuttu jopa että Maria Magdalena olisi ollut Jeesuksen vaimo. Tätä kun ei kuitenkaan lue suoraan Raamatun sivuilla, niin Magdalenasta tuli vain armahdettu Pyhä huora, mutta ei edelläkävijä naisten oikeuksille olla seksuaalisia olentoja ja silti tarpeeksi arvokkaita avioliittoon. Toisaalta en ymmärrä miten naisen arvokkuutta edes pystyttäisiin mittaamaan kyvyllä päästä naimisiin. Tämä arvottamistapa on sovinistinen ja täysin väärä jos mietitään sukupuolisia ihmisoikeuksia. Naisen arvon ei tulisi määrittyä lainkaan suhteessa miehiin vaan yleisesti suhteessa toisiin ihmisiin kuten sen tulisi määrittyä miehilläkin.

Naisten seksuaalisen vapautumisen myötä tämä uusi toiminta- ja asennemalli on suorassa törmäyskurssissa vallitsevan kaksinaismoraalin kanssa. Tilanne pakottaa määrittelemään uusiksi sekä naisten tehtävät, hyveet että moraaliset oikeudetkin. Näitä asioita ei juuri määritellä oikeussaleissa eikä näitä todellakaan määritellä politiikan tasolla. Kyse on ihmisten ajatuksista ja asenteista, ja yksi niihin voimakkaasti vaikuttava tekijä on musiikki ja sen kentällä etenkin pop-musiikki. Näin ollen pop-musiikin luomien naiskuvien tutkiminen voi antaa jonkinlaista osviittaa siitä, millaiseksi naiskuva tulevaisuudessa muodostuu. Naisten aseman mullistuttua yksityiselämän asioiden lisäksi myös yhteiskunnallisten seikkojen kuten työelämän ja lainopillisten oikeuksien saralla on ymmärrettävää että pinnan alla tapahtuu kuohuntaa. Naiset eivät saisi tyytyä tuudittautumaan näennäisen tasa-arvon illuusioon, vaan heidän olisi hyvä jatkuvasti kaikilta osa-alueilta miettiä onko tasa-arvo varmasti todellisuutta vai pelkkää silmänlumetta. Edistyminen vaatii rohkeutta ja tahtoa. Se vaatii paljon naisilta niin yksilöinä kuin ryhmänä, ja tämän yhteisen rohkeuden, halun ja tavoitteellisuuden keulahahmoina toimivat julkisuudessa esiintyvät ja ihailun kohteina olevat naisyksilöt, jotka eivät alistu yhteiskunnan naisille asettamiin vaatimuksiin vaan toteuttavat omaa yksilöllistä ja vapaata elämäänsä itsenäisinä ja vahvoina naisina. Yksi tällaisista ”majakoista” on Lady Gaga.

Lähdeluettelo

Kirjalliset lähteet

Aaltola, Juhani & Valli, Raine 2001a. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I: Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: Gummerus.

Aaltola, Juhani & Valli, Raine 2001b. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II: Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: Gummerus.

Antikainen, Ari 1993. Kasvatus, koulutus ja yhteiskunta. Helsinki: WSOY.

Antikainen, Ari 1998. Kasvatus, elämäntilanne ja yhteiskunta. Helsinki: WSOY.

Anttonen, Anneli & Lempiäinen, Kirsti & Liljeström, Marianne 2000. Feministejä – Aikamme ajattelijoita. Tampere: Vastapaino.

Apple, Michael W. 1996. Cultural Politics and Education. Buckingham: Open University Press.¹

Bernheimer, Charles & Kahane, Claire 1985. In Dora's Case:

Freud-Hysteria-Feminism. New York: Columbia University Press.

Brennan, Teresa 1992. The Interpretation of the Flesh: Freud and Femininity. Lontoo: Routledge.

Böckerman, Johanna 2012. Nuorten naisten parhaaksi: Naiskuvan määrittäminen Nuorten Naisten Kristillisen Yhdistyksen julkaisuissa 1900-luvun alusta vuoteen 1930. Turku: Turun yliopisto.

Deuze, Mark 2007. Media Work. Cambridge: Polity Press.

Eskola & Suoranta 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus.

Ganetz, Hillevi & Gunnarsson, Evy & Göransson, Anita 1986. Feminism och marxism: En förälskelse med förhinder. Tukholma: Arbetarkultur.

Gillis, Stacy & Hollows, Joanne 2009. Feminism, Domesticity and Popular Culture. New York: Routledge.

Goodman, Elisabeth 2010. Lady Gaga – Extreme Style. Washington: Becker&Mayer!.

Hall, John R. & Grindstaff, Laura & Lo, Ming-Cheng 2010. Handbook of Cultural Sociology. Chippenham: Routledge.

Huusko, Mira & Paloniemi, Susanna 2006. Fenomenografia

laadullisena tutkimussuuntauksena kasvatustieteissä. Kasvatus 2/2006.

Hägglund, Tor-Björn, Pylkkänen, Kari & Katajamäki, Marjatta 1983. Itsetunto vai itsehuo. Jyväskylä: Gummerus.

Kaakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa 1998. Argumentti ja kritiikki: Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot. Helsinki: Gaudeamus Kirja.

Kimball, John W. 2007. Sex Chromosomes. <http://users.rcn.com/jkimball.ma.ultranet/BiologyPages/S/SexChromosomes> (Luettu 21.4.2014).

Kinnunen, Merja 2001. Luokiteltu sukupuoli. Jyväskylä: Gummerus.

Koivunen, Hannele 1995, Madonna ja huora. Helsinki: Otava.

Kostiainen, Auvo 1984. Nainen historiassa. Turku: Turun yliopiston offset-paino.

Kupiainen, Reijo & Sintonen, Sara 2009. Medialukutaidot osallisuus mediakasvatus. Helsinki: Palmenia.

Kuusinen, Jorma 1995. Kasvatuspsykologia. Helsinki: WSOY.

Ott, Brian L. & Mack, Robert L. 2010. Critical Media Studies: An Introduction. West Sussex: Blackwell.

Phoenix, Helia 2010. Lady Gaga: Just Dance: The Biography. Lontoo: Orion Books.

Platon. 1999a. Gorgias; Menon; Meneksenos; Euthydemos; Kratylos. Platon – teokset. 2. osa. Suomentaneet Marja Itkonen-Kaila, Pentti Saarikoski ja Marianna Tyni. Helsinki: Otava.

Saarinen, Aino & Hänninen-Salmelin, Eva & Keränen, Marja 1987. Naiset ja valta. Jyväskylä: Gummerus.

Salomäki, Vesa-Matti 2011. Biologisen sukupuolen rakentaminen – Ruumis ja sosiaalinen sukupuoli antiikista nykypäivään. Turku: Turun yliopisto.

Silius, Kirsi 2008. Teemoittelu ja tyypittely. Tampere: Tampereen Teknillinen Yliopisto.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, <http://www.thl.fi> (Luettu 21.4.2014).

Transtukipiste, <http://www.transtukipiste.fi> (Luettu 21.4.2014).

Ylipulli, Johanna 2005. Taistelua ja tasapainoilua: mediakulttuurin uudet naiskuvat – Toiminnalliset ja väkivaltaiset naisrepresentaatiot sukupuoliperformansseina ja sukupuolisen tyylin ilmentäjinä 2000-luvun alussa. Oulu: Oulun yliopisto.

Yhdysvaltojen ja Ison-Britannian hittimusiikin listat (US & UK hits charts) www.musicvf.com (Luettu 22.4.2014).

Yhdysvaltojen hittilistoja ja muuta musiikkiteollisuuteen liittyvää sisältävä sivusto www.billboard.com (Luettu 22.4.2014).

Musiikkilähteet

Abba – Dancing Queen:
<http://www.youtube.com/watch?v=y62OIGvC-bk> (Kuunneltu 19.4.2014).

Ace of Base – All That She Wants:
<http://www.youtube.com/watch?v=8OB28fTKSds> (Kuunneltu 19.4.2014).

Fred Astaire - The Way You Look Tonight:
http://www.youtube.com/watch?v=gsALgi5yM_A (Kuunneltu 19.4.2014).

Eddie Cantor – If You Knew Susie:
http://www.youtube.com/watch?v=9_HGOK1nJZ0 (Kuunneltu 19.4.2014).

Miley Cyrus – We Can't Stop:
http://www.youtube.com/watch?v=3pwSoo_ACOE (Kuunneltu 19.4.2014).

Eminem feat. Rihanna – The Monster:

<http://www.youtube.com/watch?v=V8DzY2gNMrQ> (Kuunneltu 19.4.2014).

Avril Lavigne –
Girlfriend: <http://www.youtube.com/watch?v=Bg59q4puhmg>
(Kuunneltu 19.4.2014).

Harry Macdonough - My Cozy Corner Girl:
<http://www.youtube.com/watch?v=4nsJFrm05C4> (Kuunneltu 19.4.2014).

Harry Macdonough - The Girl on the Magazine:
<http://www.youtube.com/watch?v=iODpqN9hQw0> (Kuunneltu 19.4.2014).

Carly Rae Jepsen - Call Me Maybe:
<http://www.youtube.com/watch?v=fWNaR-rxAic> (Kuunneltu 19.4.2014).

Madonna – Papa Don't Preach:
<http://www.youtube.com/watch?v=G333Is7VPOg> (Kuunneltu 19.4.2014).

Bruno Mars – When I Was Your Man:
<http://www.youtube.com/watch?v=ekzHIouo8Q4> (Kuunneltu 19.4.2014).

Johnny Mercer ja Jo Stafford – Candy:
<http://www.youtube.com/watch?v=My-MtQkRB90> (Kuunneltu 19.4.2014).

Katy Perry – Roar:
<http://www.youtube.com/watch?v=CevxZvSjLk8> (Kuunneltu
19.4.2014).

Elvis Presley – Don't Be Cruel:
<http://www.youtube.com/watch?v=ViMF510wqWA> (Kuunneltu
19.4.2014).

Nancy Sinatra – These Boots Are Made For Walkin':
<http://www.youtube.com/watch?v=F2hR-rOukbU> (Kuunneltu
19.4.2014).

Taylor Swift – We Are Never Ever Getting Back Together:
<http://www.youtube.com/watch?v=WA4iX5D9Z64> (Kuunneltu
19.4.2014).

The Pussycat Dolls – Don't Cha:
<http://www.youtube.com/watch?v=YNSxNsr4wmA> (Kuunneltu
19.4.2014).

Spice Girls – Wannabe:
<http://www.youtube.com/watch?v=gJLiF15wjQ> (Kuunneltu
19.4.2014).

Liite 1/1:**Lähdekappaleiden youtube -linkit****(esittäjä Lady Gaga)**

Alejandro: <http://www.youtube.com/watch?v=4ujpdCJd0jg>
(Kuunneltu 17.4.2014).

Americano: <http://www.youtube.com/watch?v=fHGKG9dyTKI>
(Kuunneltu 17.4.2014).

Artpop: <http://www.youtube.com/watch?v=49zcKmJh8qs>
(Kuunneltu 16.4.2014).

Aura: <http://www.youtube.com/watch?v=V6qXX82I-Hs>
(Kuunneltu 16.4.2014).

Bad Kids: <http://www.youtube.com/watch?v=lxhjHz9FYQE>
(Kuunneltu 17.4.2014).

Bad Romance: <http://www.youtube.com/watch?v=qrO4YZeyl0I>
(Kuunneltu 17.4.2014).

Beautiful, Dirty, Rich:
<http://www.youtube.com/watch?v=7Nr33m1zXVE> (Kuunneltu
17.4.2014).

Bloody

Mary:

<http://www.youtube.com/watch?v=VFwmKL5OL-Q> (Kuunneltu 17.4.2014).

Born This Way:
<http://www.youtube.com/watch?v=wV1FrqwZyKw> (Kuunneltu 16.4.2014).

Boys Boys Boys:
<http://www.youtube.com/watch?v=9RYuhrAbVmU> (Kuunneltu 16.4.2014).

Brown eyes: <http://www.youtube.com/watch?v=TsybPJfD3ZM>
 (Kuunneltu 16.4.2014).

Dance In The Dark: <http://www.youtube.com/watch?v=-SBmJvwiDns> (Kuunneltu 16.4.2014).

Do What U Want (featuring R. Kelly):
<http://www.youtube.com/watch?v=A3jzMyYgPQs> (Kuunneltu 16.4.2014).

The Edge of Glory:
<http://www.youtube.com/watch?v=QeWBS0JBNzQ> (Kuunneltu 16.4.2014).

Eh, Eh (Nothing Else I Can Say):
<http://www.youtube.com/watch?v=mVEG793G3N4> (Kuunneltu 17.4.2014).

The Fame: <http://www.youtube.com/watch?v=sz7N70IU6EE>

(Kuunneltu 17.4.2014).

Government

Hooker:

<http://www.youtube.com/watch?v=o8uMXvxvbKA> (Kuunneltu 17.4.2014).

G.U.Y.: http://www.youtube.com/watch?v=PNu_-deVemE

(Kuunneltu 16.4.2014).

Hair: <http://www.youtube.com/watch?v=Okq8xHrIZ8I>

(Kuunneltu 16.4.2014).

Highway Unicorn (Road to Love):

<http://www.youtube.com/watch?v=-Q0m-48Sjok> (Kuunneltu 16.4.2014).

I Like It Rough:

<http://www.youtube.com/watch?v=YvK0BDWRM4c>

(Kuunneltu 16.4.2014).

Jewels n' Drugs (featuring T.I., Too Short and Twista:

<http://www.youtube.com/watch?v=NfviND95xRw> (Kuunneltu 17.4.2014).

Judas: <http://www.youtube.com/watch?v=wagn8Wrmzuc>

(Kuunneltu 16.4.2014).

Just Dance (featuring Colby O'Donis):

<http://www.youtube.com/watch?v=2Abk1jAONjw> (Kuunneltu 16.4.2014).

LoveGame: <http://www.youtube.com/watch?v=1mB0tPII-14>
(Kuunneltu 16.4.2014).

Manicure: <http://www.youtube.com/watch?v=NJ2HjsRuiqs>
(Kuunneltu 17.4.2014).

Marry The Night:
<http://www.youtube.com/watch?v=cggNqDAtJYU> (Kuunneltu
17.4.2014).

Money Honey:
http://www.youtube.com/watch?v=A0AlaLRQ_e8 (Kuunneltu
16.4.2014).

Monster: <http://www.youtube.com/watch?v=mP2srT6hh2Y>
(Kuunneltu 16.4.2014).

Paparazzi: http://www.youtube.com/watch?v=d2smz_1L2_0
(Kuunneltu 17.4.2014).

Paper Gangsta:
<http://www.youtube.com/watch?v=oqMgUI7XQ3k> (Kuunneltu
17.4.2014).

Poker Face: <http://www.youtube.com/watch?v=bESGLojNYSo>
(Kuunneltu 17.4.2014).

Scheiße: http://www.youtube.com/watch?v=_sNi9nIXxVo
(Kuunneltu 17.4.2014).

Sexxx Dreams:
<http://www.youtube.com/watch?v=dU3i8Tn1cvQ> (Kuunneltu
 17.4.2014).

So Happy I Could Die:
<http://www.youtube.com/watch?v=D34AEXrabNc> (Kuunneltu
 17.4.2014).

Speechless: <http://www.youtube.com/watch?v=BMcs4pbsmeg>
 (Kuunneltu 17.4.2014).

Starstruck (featuring Space Cowboy and Flo Rida):
http://www.youtube.com/watch?v=NY1vH_-GKk (Kuunneltu
 16.4.2014).

Summerboy: <http://www.youtube.com/watch?v=ioHSFN4YrbQ>
 (Kuunneltu 17.4.2014).

Teeth: http://www.youtube.com/watch?v=vk5vRoc0_nk
 (Kuunneltu 16.4.2014).

Telephone (feat. Beyoncé):
<http://www.youtube.com/watch?v=EVBSypHzF3U> (Kuunneltu
 16.4.2014).

Venus: <http://www.youtube.com/watch?v=nP3ctBs3510>
 (Kuunneltu 16.4.2014).

You and I:
<http://www.youtube.com/watch?v=X9YMU0WeBwU>
(Kuunneltu 17.4.2014).

ⁱ **Lähteistä**

Kirjallisuuslähteitä minulle kertyi niin suomen- kuin englanninkielisiäkin. Yksi ruotsinkielinenkin pääsi joukkoon. Lähdekirjallisuuteni koostuu pääasiassa naiseuteen, Lady Gagaan, kasvatukseen ja tutkimusmenetelmiin liittyvistä teoksista, mutta joukosta löytyy muutakin tutkimukselleni hyödylliseksi kokemaani kirjallisuutta. Jotkut kirjallisuuslähteistä löytyivät internetistä, mutta suurin osa on kirjamuodossa.

Lähteisiini kuuluu kirjallisuuden lisäksi suuri määrä musiikkia. Musiikkilähteet ovat linkkejä www.youtube.com -sivustolle. Ne koostuvat 1900-luvun, 2000-luvun ja 2010-luvun pop-musiikinäytteistä, jotka otin mukaan tutkimukseeni kuvastamaan naiskuvan kehitystä pop-musiikissa vuosien varrella.